

Rama: Universiteti Bujqësor i Tiranës do të jetë antena e BOKU-t në rajon

Faqe 2

Hajdari: Të gjitha trupat e inspektimit do të bëhen autonome

Faqe 2

Malaj me tregtarë të pakicës: Siguroni faturë tatimore për çdo produkt

Faqe 6

AGROBIZNESI

FED invest

Rr. "Qemal Stafa", P. 9-katësh,
Nr. 70, Kati 2, Pazari i ri, Tiranë.
Tel: +355 4 2 251 910 /911
Email: info@fedinvest.al
kontakt@fedinvest.al
www.fedinvest.al

BOTIM I KËSHILLIT TË AGROBIZNESIT SHQIPTAR

Adresa: Rruga "Mine Peza", Pallati 87/3, Hyrja 1, Kati i parë, Tel/ Fax: 2229445
E-mail: infokash@yahoo.com www.kash.org.al

15-ditëshi i dytë i muajit korrik 2025

Viti i shtatëmbëdhjetë i botimit - Nr. 514
Çmimi 125 lekë

E përdyjavshme e pavarur

HARMONIZIMI ME KËRKESAT E BE-SË PËR EKSPORTIN E BIMËVE AROMATIKE DHE MJEKËSORE NGA SHQIPËRIA

ANALIZË E ZINXHIRIT TË VLERËS, STANDARDEVE TË EKSPORTIT DHE MUNDËSIVE PËR INTEGRIM NË TREGJET E BASHKIMIT EVROPIAN

Qeveria Zvicerane mbështet sektorin bujqësor nëpërmjet ndërhyrjeve të Programit Global Për Cilësi dhe Standarde që zbatohet nga UNIDO duke synuar të rrisë në mënyrë të qëndrueshme akses në tregje kombëtare dhe ndërkombëtare për SME-të në zinxhirët e vlerave BAM dhe F&V duke forcuar cilësinë dhe kapacitetin e përputhshmërisë me standardet

GO SP ALBANIA
GLOBAL QUALITY AND STANDARDS PROGRAMME

Programi Global Për Cilësi dhe Standarde

UNIDO
UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Sekretariati i Shtetit për Çështjet Ekonomike SECO

"Mykonosi i dytë quhet Qeparo": Një djalë 25-vjeçar menaxhon ëndrrën e familjes

Faqe 4

KËNDI I EKSPERTIT

Libri i ri me titull "Bujqësia Biologjike" me autor Prof. Ass. Dr. Enver Isufi, një botim themelor në këtë fushë

Nga Profesor Sokrat Jani

Faqe 12

TEMA TË DITËS

- Faturat e fiskalizuar, procedurat që duhen ndjekur për blerjet nga fermerët Fq.4
- Certifikimi global GAP i produkteve/ AZHBR: Financim 50% i kostove për fermerët! Fq.4
- Paketa e maleve, Musabelliu: 1600 aplikime kryesisht për bujtina dhe agroturizëm Fq.5
- Investimet në bujqësi, Garancia sovranë, 70% e riskut mbulohet nga shteti Fq.6
- Kalendari bujqësor, muaji gusht 2025 - Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari Fq.13

Faqe 4

FINANCIM

Skema Kombëtare e Investimeve, u kthye nga emigrimi dhe rihapi restorantin e familjes

Faqe 5

AKU

Kontrollet për sigurinë ushqimore, Ministria e Bujqësisë: Aksioni jo kundër fermerëve, por forcim të bujqësisë

TEMA TË DITËS

Rama: Universiteti Bujqësor i Tiranës do të jetë antena e BOKU-t në rajon

Nëntë programet që UBT ofron duke nisur nga ky vit sipas modelit BOKU janë një ofertë e shkëlqyer për të rinjtë, që nesër do t'i duhen Shqipërisë në BE për shumë nga punët e lidhura me mjedisin, ushqimin, ujërat, etj.

ta kthejmë në universitetin që vajzat e djemtë e këtij vendi të shikojnë të ardhmen”, tha Rama.

“Për këtë na duhet të lidhemi me një universitet evropian dhe kështu shkuam në shkallët e BOKU-t që është një universitet

përzier me frikë. Megjithatë ja ku jemi sot. Falë këtij burri që rasti e solli të tërhiqej nga aktiviteti akademik në këtë periudhë dhe të na bashkohej me shumë bujari në këtë përpjekje tonën kështu kemi jo vetëm një konsulent, por një bashkëudhëtar që i di të gjitha ato për të cilat ne kemi nevojë dhe falë Bardhit Sallakut, ne arritëm që të kemi një reformë që ka bërë diçka radikale. Ka spostuar të gjithë procesin e bërjes së kurrikulave nga duart e shefave të departamenteve dhe atyre që e kanë kontrolluar këtë proces për të mirë e për të keq ose për të dyja bashkë në duart e një komisioni të brendshëm dhe të vetë studentëve”, nënvizoi Rama.

Kryeministri Rama tha se “gjëja që duhet ta kenë parasysh të gjithë për juristë nuk ka nevojë Shqipëria ka plot dhe i teprojnë mund t'i japë edhe Ballkanit dhe t'i eksportoje në kontinentet e tjera”.

“Por Shqipëria që së shpejti anëtarësohet në BE ka nevojë për ata që përgatiti UBT sepse Shqipëria si Europa e njësoj bota, po përballlet me ndryshimet klimaterike me degradimin e mjedisit, me rritjen e temperaturave, me motin ekstrem, me humbjen ekosistemeve që ndikojnë bujqësinë, furnizimin me ujë, biodiversitetin dhe këto janë ato që janë të pandashme nga jeta jonë mbi këtë planet dhe janë të pandashme nga rrugëtimi dhe qenia jonë në BE”, tha Rama.

i themeluar në vitin 1872 dhe parafolësi nuk ishte një konsulent i huaj që ka ardhur këtu me lekët e Bankës Botërore për të treguar nga lidhet gomari, por është ish- rektori i Universitetit BOKU, por që kur ne e takuam ishte në detyrë. Unë isha i pari kryeministër që hipja shkallët e atij universiteti që nga 1872 dhe natyrisht rektori ishte pak i trembur dhe s'kishte faj se çfarë nuk kishte dëgjuar për Shqipërinë dhe shqiptarët dhe po i vinte personalisht shefi i madh i mafies shqiptare në derë”, vijoi Kryeministri.

“Aty filluam diskutimin e parë rektori njeri civil, i mirësjellshëm nuk mund të mos na priste, por unë e ndieja që na shikonte me një çudi të

UBT programe akademike sipas modelit BOKU të Vjenës, Denaj: Përgatitje për sfidat e Shqipërisë në BE

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Anila Denaj, deklaroi se nga shtatori i këtij viti, Universiteti Bujqësor i Tiranës (UBT) do të ofrojë programe akademike të njësuara plotësisht me modelin e Universitetit BOKU të Vjenës, duke sjellë një rritje cilësore në arsimin bujqësor dhe zhvillimin rural.

Në një ceremoni ku mori pjesë edhe kryeministri Edi Rama, ministria Denaj theksoi se ky ishte një qëllim i qartë i Qeverisë dhe Kryeministrit Rama, i cili nisi para katër vitesh, duke synuar që UBT të bëhet një institucion akademik i nivelit evropian.

“Falë bashkëpunimit të ngushtë me profesor Hubert Hasenauer dhe ekipin e BOKU-së, nga shtatori do të ofrohet një program i një-

suar që përmirëson cilësinë e mësimdhënies dhe fuqizon

nisin studimet këtë vit do të jenë të parët që do të marrin

kërkimin shkencor në fushat e agronomisë, veterinarisë, akuakulturës dhe disiplinave të tjera të lidhura me zhvillimin rural dhe sigurinë ushqimore”, tha ministria.

Studentët, tha ajo, që do të

diplomë të njësuar plotësisht me atë të universitetit austriak, duke u përgatitur për sfidat e Shqipërisë në Bashkimin Evropian dhe vizionin 2030.

(Vijon në faqen 5)

Hajdari: Të gjitha trupat e inspektimit do të bëhen autonome

Kryeinspektori i Përgjithshëm, Shkëlqim Hajdari, në një intervistë televizive, foli për punën njëvjeçare për reformimin e inspektorateve.

“Tre bëhen inspektorate të mëdha. AKU, që është sot, bashkohet me pjesën e inspektimit të Autoriteti Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, të peshkimit dhe bëhet një inspektorat, pra ulet numri i inspektimeve, do të shkohet në biznese dhe i kontrollon në katër fushat që kontrolloheshin nga inspektorët”, tha Hajdari.

Hajdari bëri të ditur se “IKMT bëhet një inspektorat i madh dhe ka brenda vetes mbrojtjen e territorit, pyjet, ujërat, mjedisin dhe trashëgiminë kulturore. Inspektorati i Shëndetësisë do të bashkohet pjesërisht me inspektimin e barnave dhe rrezatimeve”.

Kryeinspektori Hajdari

tha se ka marrë fund koha kur institucionet, që duhet të garantojnë siguri ushqimore, drejtoheshin nga juristë apo elektriciistë.

“Nëpër inspektoratet shqiptare nuk do të ketë më njerëz që arsimin nuk e lidhin me inspektimin. Pra do të ketë inxhinierë: inxhinier mjedisi, inxhinier ushqimi, inxhinier

pyjesh dhe arkitektë”, tha Hajdari.

“Reforma e nivelit evropian që është pjesë e integritetit të Shqipërisë është mer-

itë e Kryeministrit Edi Rama, i cili ka dalë mbi të gjitha mendësitë e opinionit shqiptar. Të gjitha trupat e inspektimit do t'i bëjmë autonome”, tha Hajdari.

UBT me programet e universitetit BOKU të Vjenës, Sallaku: Kthesë për të ardhmen e brezit të ri

Nëntë programet që Universiteti Bujqësor i Tiranës ofron duke nisur nga ky vit janë sipas modelit BOKU.

Rektori i Universitetit Bujqësor të Tiranës, Fatbardh Sallaku tha se institucioni arsimor

në UBT nuk është thjesht një përmirësim, është një rilindje. Katër vite më parë, papritur marr një telefonatë nga zyra e Kryeministrit dhe më thonë që kemi planifikuar një vizitë në BOKU të Vjenës, për të filluar

një përfaqësi të UBT-së ndodhej në universitetin BOKU të Vjenës. Aty nisi gjithçka. Atë ditë u hodhën themelet e një partneriteti që po jep frytet e para, jo si marrëveshje letrash, por si një bashkëpunim i vërtetë me mendje të hapura dhe ambicie e përlulësi. Sot, ne nuk jemi më në fazën e ideve, sot kemi produktin, kemi një ofertë të re akademie së bashku me një prej universiteteve më të mira të Evropës, si BOKU i Vjenës”, tha Sallaku.

Rektori i UBT-së, gjatë fjalës së tij u bëri thirrje maturantëve që të zgjedhin degët e studimit që ofron ky universitet, pasi janë investimi më i mirë për një të ardhme akademike dhe një karrierë të qëndrueshme.

“UBT nuk është si më parë, Shqipëria nuk është ajo që ishte. UBT është vendi ku mund të ndërtoni një karrierë të vërtetë në fushat e të ardhmes, UBT nuk ka degë, por mision. Shqipëria po përgatitet për një hap të madh, anëtarësimin në BE, por Evropa nuk është një destinacion politik, por një standard me nivel përgatitje. Dhe këtë e arrijmë me të rinj që besojnë dhe veprojnë. Ejani në UBT jo thjesht për të studiuar, por për të marrë pjesë në një ndryshim dhe për të qenë brezi që nuk pret, por ndryshon. Zgjidhni një drejtim, një kauzë”, përfundoi Sallaku.

që ai drejton nuk është më ai i katër viteve më parë, por është vendi ku të rinjtë mund të ndërtojnë një karrierë të vërtetë në fushat e së ardhmes.

Në aktivitetin me synimin që UBT2030 të bëhet antena rajonale e BOKU-t, ku të pranishëm ishin edhe Kryeministri Edi Rama, ministria e Arsimit dhe Sportit Ogerta Manastirliu dhe ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Anila Denaj, rektori i UBT-së u shpreh se qëllimi nuk është prezantimi i disa programeve të reja të studimit, por për të shënuar një kthesë që prek të ardhmen e një universiteti, një brezi të ri dhe të Shqipërisë.

“Sepse ajo që po ndodh

një bashkëpunim dhe për ta transformuar këtë universitet. Në fillim nuk e besojmë, sepse nuk ishim mësuar që ide të tilla të nisin nga lart, nuk kishim dëgjuar më parë që një projekt reformimi universitar të kishte nismën, interesin personal të Kryeministrit të vendit”, tha ai.

Sipas Sallakut, pikërisht ky bashkëpunim është dëshmia se kur ka partneritet dhe një vullnet ndërmjet akademikëve, edhe një universitet i njohur për bujqësinë mund të shndërrohet në një qendër evropiane të dijes dhe inovacionit të qëndrueshëm.

“Katër vite më parë, Kryeministri i Shqipërisë së bashku me

HARMONIZIMI ME KËRKESAT E BE-SË PËR EKSPORTIN E BIMËVE AROMATIKE DHE MJEKËSORE NGA SHQIPËRIA

ANALIZË E ZINXHIRIT TË VLERËS, STANDARDEVE TË EKSPORTIT DHE MUNDËSIVE PËR INTEGRIM NË TREGJET E BASHKIMIT EVROPIAN

Qeveria Zvicerane mbështet sektorin bujqësor nëpërmjet ndërhyrjeve të Programit Global Për Cilësi dhe Standarde që zbatohet nga UNIDO duke synuar të rrisë në mënyrë të qëndrueshme akses në tregje kombëtare dhe ndërkombëtare për SME-të në zinxhirët e vlerave BAM dhe F&V duke forcuar cilësinë dhe kapacitetin e përputhshmërisë me standardet

Ky artikull është pjesë e një raporti që detajon rezultatet e vlerësimit të zinxhirit të vlerës për bimët mjekësore dhe aromatike (BAM). Ky vlerësim u krye në kuadër të projektit “Analiza e zinxhirit të vlerës së bimëve, frutave dhe perimeve aromatike dhe mjekësore në Shqipëri”, e mandatuar nga UNIDO si pjesë e Programit Global të Cilësisë dhe Standardeve (GQSP) dhe financiar nga Qeveria Zvicerane. Një raport përkatës është përgatitur për sektorin e pemëve dhe perimeve (F&V).

Qeveria Zvicerane dhe Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO) në Shqipëri synon të rrisë në mënyrë të qëndrueshme aksesin në tregjet kombëtare dhe ndërkombëtare për SME-të në zinxhirët e vlerave BAM dhe F&V duke forcuar cilësinë dhe kapacitetin e përputhshmërisë me standardet. Programi fokusohet në infrastrukturën e cilësisë dhe pajtueshmërisë, si dhe në kërkesat ekonomike, sociale dhe të qëndrueshmërisë.

KËRKESAT PËR EKSPORT NË VENDET E BE-SË¹

Kërkesat ligjore të BE-së dhe kërkesat shtesë të blerësve si pikë referimi ndërkombëtare

Kërkesat e BE-së për cilësinë konsiderohen si pikë referimi: përputhja e plotë me këto kërkesa në përgjithësi lejon eksportin në shumicën e tregjeve të tjera. Kërkesat ligjore për ndotësit dhe mbetjet janë veçanërisht strikte dhe blerësit në shumë raste kërkojnë parametra edhe më të rreptë.

Në raste të tjera, praktikat e prodhimit që lejohen ligjërisht, si rrezatimi, nuk pëlqehen nga konsumatorët, kështu që blerësit nuk pranojnë produktet e prodhuara duke zbatuar praktika të tilla.

Në përgjithësi, nga ana e eksportuesve, kërkesat më të vështira për t’u përmbushur janë ato të ofruara nga blerësi aktual, të cilat shpesh janë më të rrepta se standardet ligjore. Në disa raste, disa certifikime, të cilat janë vullnetare nga përkufizimi, kërkojnë kaq universalisht, kështu që në praktikë po bëhen të detyrueshme për të siguruar një blerës për sa i përket standardeve të cilësisë.

BE-ja ka vendosur një QI kompleks dhe disa mjete për të kontrolluar zbatimin e kërkesave ligjore. Mospërputhja e përsëritur me legjislacionin evropian të ushqimit nga një vend i caktuar mund të çojë në kushte më të rrepta të importit apo edhe pezullim të importeve nga ai vend. Këto kushte më të rrepta zakonisht përfshijnë një kërkesë për një certifikatë shëndetësore dhe një raport analitik testimi për një përqindje të caktuar të dërgesave nga vende të veçanta. Produktet nga vendet që kanë rreguar mospërputhje të përsëritur janë vendosur në një listë të përfshirë në Rregulloren për Rritjen e Nivelit të Kontrolleve Zyrtare në Importe.

Vetëm një numër i vogël i produkteve të importuara dhe tregtuara në Evropë i nënshtrohen kontrolleve zyrtare (fizike), pasi përgjegjësia kryesore për sigurinë e tyre bie mbi operatorët komercialë (p.sh. importuesit). *Prandaj, importuesit kryejnë shumicën e kontrolleve të kërkuara për të siguruar që produktet janë të sigurt, dhe ata gjithashtu mund të kërkojnë certifikim dhe prova të tjera të cilësisë dhe sigurisë* (CBI, 2023).

Krahas kontrolleve kufitare, kontrollet zyrtare të ushqimit përfshijnë inspektime të rregullta që mund të kryhen në të gjitha fazat, nga importi deri tek shitja me pakicë. Në rast të mospërputhjes me legjislacionin evropian të ushqimit, rastet individuale raportohen përmes Sistemit të Sinjalizimeve të Shpejtë për Ushqimet dhe Ushqimet RASFF (shih më poshtë).

Evolucioni dhe tendencat në kërkesat ligjore të BE-së për produktet ushqimore dhe standardet vullnetare për importin e BAM-it të freskët dhe të tharë.

Parimet “Farm to Fork” brenda kornizës së marrëveshjes së gjelbër të BE-së

Kërkesat ligjore për importin e të gjitha produkteve ushqimore në BE modifikohen shpesh dhe po bëhen gjithnjë e më strikte, në përputhje me politikat e BE-së për sigurinë ushqimore. Në veçanti, normat për ndotësit (kryesisht metalet dhe mbetjet (kryesisht PPP) pritet të bëhen gjithnjë e më të rrepta, si rezultat i aplikimit të komponentit “*Farm to Fork*” të politikës së *marrëveshjes së gjelbër të BE-së*.

Strategjia “Farm to Fork” synon të rrisë qëndrueshmërinë e të gjithë zinxhirit të furnizimit për sa i përket mjedisit, sigurisë ushqimore, sigurisë ushqimore dhe shpërndarjes së drejtë të të ardhurave përgjatë zinxhirit ushqimor, duke siguruar njëkohësisht përballueshmërinë e ushqimit.

Strategjia “Farm to Fork” synon reduktimin e ndjeshëm të ndikimit mjedisor të bujqësisë së BE-së deri në vitin 2030.

Reduktimi i përdorimit të pesticideve dhe antimikrobikëve, rritja e pjellorisë së tokës dhe zvogëlimi i humbjeve të lëndëve ushqyese në tokë dhe një objektiv i qartë për bujqësinë organike janë pikat kryesore të strategjisë “nga ferma në pirun”.

Parimet *Farm to Fork* vendosin një priorje të qartë dhe kufizuese për evoluimin e kërkesave ligjore për të hyrë në tregjet e BE-së.

Eksportuesit në BE nuk janë të detyruar të miratojnë menjëherë parimet nga ferma në pirun, megjithatë, miratimi i kësaj qasjeje do të ndihmojë në përafrimin me tregun e BE-së në të ardhmen e ardhshme.

Kodi i Sjelljes së KE-së dhe futja vullnetare e praktikave të qëndrueshme mjedisore dhe sociale. Përveç kufizimeve graduale që do të futen në kërkesat ligjore, Komisioni Evropian ka nisur një Kod Sjelljeje për të inkurajuar praktikat e qëndrueshme mjedisore dhe shoqërore midis prodhuesve dhe shitësve të ushqimit. Ai vjen si një nga rezultatet e para të Strategjisë Farm to Fork, e cila synon të përmirësojë qëndrueshmërinë e përgjithshme të sistemit evropian të ushqimit. Kodi i Sjelljes së BE-së përbëhet nga 7 objektiva aspiratorë, që synojnë zgjedhje më të qëndrueshme dhe të shëndetshme ushqimore:

- Dieta të shëndetshme, të balancuara dhe të qëndrueshme për të gjithë konsumatorët evropianë.
- Parandalimi dhe reduktimi i humbjes dhe i mbetjeve të ushqimit.
- Një zinxhir ushqimor neutral ndaj klimës në Evropë deri në vitin 2050 duke reduktuar përdorimin e energjisë dhe duke aplikuar zgjidhje të qëndrueshme të bazuara në bioekonomi duke kontribuar në një ekonomi rrethore.
- Një zinxhir ushqimor i optimizuar rrethor dhe me efikasitet të burimeve në Evropë duke përmirësuar efikasitetin e burimeve dhe duke rritur qëndrueshmërinë e paketimit të ushqimit dhe pijeve.
- Rritje ekonomike e qëndrueshme, gjithëpërfshirëse dhe e qëndrueshme, punësim dhe punë të denja për të gjithë.
- Krijimi i qëndrueshëm i vlerës në zinxhirin evropian të furnizimit me ushqime.

- Burime të qëndrueshme në zinxhirët e furnizimit me ushqime.

Çdo kompani (pavarësisht nga madhësia) e përfshirë në aktivitete ushqimore ose të lidhura me proceset ushqimore mund t’i bashkohet Kodit të Sjelljes së BE-së. Palëve të interesuara që dëshirojnë të nënshkruajnë Kodin u kërkohet të angazhohen për të për një periudhë afatgjatë (të paktën deri në vitin 2025) dhe të japin një raport vjetor në prill. Informacioni i angazhimit do të vihet në dispozicion të publikut dhe çdo palë e interesuar do të prezantojë progresin e tij të paktën një herë në vit në një platformë specifike dhe të dedikuar.

Rritja e numrit të standardeve vullnetare dhe standardeve private të supermarketeve

Një trend që ka ardhur në rritje që nga fundi i shekullit të kaluar, paralelisht me rritjen e rrjeteve të supermarketeve në treg, është kërkesa e këtyre pikave të fundit për kërkesat shtesë të përfshira në një standard të cilësisë së tyre, të cilat përdoren krahas certifikatave të tjera ndërkombëtare. Ndërsa disa nga këto standarde janë për përdorim të brendshëm vetëm në marrëdhëniet tregtare midis zinxhirëve të supermarketeve dhe furnitorëve, të tjerë, si Tesco Nurture, lëshohen për certifikim dhe përfshihen në skemat ekzistuese ndërkombëtare të certifikimit.

Këto standarde kanë evoluar me kalimin e kohës në përputhje me evoluimin e konceptit të qëndrueshmërisë, duke rritur kështu shtrirjen e tyre nga ana e prodhimit (GAP/IPM, GMP, HACCP) në një grup më të gjerë rregullash që mbulojnë çështjet mjedisore dhe sociale. Synimi kryesor i këtyre skemave është t’u ofrojë klientëve një garanci se produktet ushqimore nga furnizuesit e zinxhirit të supermarketeve rriten në një mënyrë të përgjegjshme për mjedisin. Për këtë qëllim, shpesh këto skema bazohen në zbatimin e kërkesave më kufizuese se ato të përcaktuara në legjislacion, p.sh. në lidhje me përdorimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe kufijtë e sipërm të mbetjeve të produkteve për mbrojtjen e bimëve në produktet ushqimore. Për shembull, këto protokolle mund të përcaktojnë një përqindje maksimale të MRL në lidhje me ato të përcaktuara nga ligji, si dhe të përcaktojnë një numër maksimal të mbetjeve të pesticideve, megjithëse brenda MRL, siç është e zakonshme në zinxhirët gjermanë të supermarketeve (për shembull: maksimumi pesë mbetje).

Standardet më të zakonshme vullnetare dhe standardet private të supermarketeve të aplikueshme për BAM-të objekt të këtij studimi janë paraqitur në nënkapitullin 4.3.5 dhe Aneksin.

Kërkesat për BAM të freskët dhe të tharë

Kërkesat e përgjithshme

Tabela 1 jep një përmbledhje te temave që lidhen me kërkesat për eksport në BE të BAM të freskët dhe të tharë, të çështjeve kyçe përkatëse dhe të dispozitave ligjore referuese.

<i>Tabela. Eksporti i BAM-ve në BE: kategoritë e kërkesave, çështjet kryesore dhe legjislacioni</i>		
Kategoria e kërkesës	Çështjet kyçe	Normat e referencës
Gjurmueshmëria	• <i>një hap prapa një hap përpara</i> ;	Reg. EC/178/2002 ²
	• Etiketimi me një tregues të origjinës dhe lotit të prodhimit; • Dëshmia e origjinës për prodhuesit jashtë BE-së	Komisioni Zbatues i Rregullores. (BE) 931/2011
Siguria e ushqimit		
<i>Higjiena e ushqimit</i>	Aplikimi HACCP	Reg. (EC) 852/2004 (KE, 2004)
<i>Ndotësit</i>	• Metalet; • Kimikatat; • Toksina;	Reg. (EC) 1881/2006 (KE, 2006)
<i>Mbetjet</i>	PPP, kimikate të tjera	Reg. (KE) 396/2005 (KE, 2005)
<i>Mikrobiologjike 1</i>	Kontaminime të zgjedhura mikrobiologjike të rrezikshme për shëndetin e njeriut;	Reg. (KE) 2073/2005.
<i>Trupat e huaj</i>	Tokë, insekte, papastërti.	Nuk ka rregullore specifike, zbatohen standardet e blerësve.
Etiketimi	• Informacion për produktin, origjinën, gjurmueshmërinë, standardin e marketingut;	Reg. BE 1169/2011 (KE, 2011a).
Fitosanitare	• Certifikata*;	Reg. (BE) 2019/2072.
	• Dokumentacion shtesë për produkte dhe origjinë specifike;	Rregullore shtesë për raste të veçanta.
Marketingu	• Zbatimi i standardeve të cilësisë së BE-së dhe/ose UNECE;	Reg. (BE) 543/2011.
Aspekte të tjera	1) Ushqimi i rrezatuar: Tregimi “Ushqim i rrezatuar” në etiketë.	Direktivat 1999/2/CE dhe 1999/3/CE.
	2) Ushqimi i ri: i zbatueshëm për produktet që nuk janë zakonisht në tregti përpara vitit 1997.	Direktivat 1999/2/CE dhe 1999/3/CE.
	3) Produkte të kontaminuara nga radioaktiviteti.	
<i>Burimi: Shtjellim i autorit</i>		

(Vijon në faqen 7)

¹ Informacioni i përfshirë në këtë kapitull bazohet kryesisht në Udhëzuesin e Eksportit MAPs të Qendrës Ndërkombëtare të Tregtisë (Udhëzuesi i eksportit. Përbërësit dhe produktet e bimëve mjekësore dhe aromatike, Gjenevë, shkurt 2023), faqen e internetit të Qendrës për Promovimin e Importeve nga vendet në zhvillim (CBI)), Access2Markets, kapitulli mbi sigurinë ushqimore të Komisionit Evropian (http/food.ec.europa.eu), legjislacioni përkatës i BE-së për ushqimin, sigurinë ushqimore, etiketimin, fito-sanitarin, gjurmueshmërinë dhe përmbledhjet e tij dhe, raporti i UNIDO GQSP “Gjeorgjia. Forcimi i vlerësimit të konformitetit për frutat dhe perimet. Studimi i zinxhirit të vlerës”.

² Rregulla specifike dhe shtesë janë paraparë për produktet me origjinë shtazore, ushqimin e kafshëve dhe bimët e gjalla

Kontrollet për sigurinë ushqimore, Ministria e Bujqësisë: Aksioni jo kundër fermerëve, por forcim të bujqësisë

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural bën me dije se kontrollet për sigurinë ushqimore dhe pajisjen me faturë tatimore nuk janë aksion kundër fermerëve, por një hap për ta formalizuar, forcuar dhe mbështetur sektorin bujqësor.

MBZHR në bashkëpunim me Ministrinë e Financave dhe Administratën Tatimore, sqaron se fatura tatimore në bujqësi, ka për qëllim formalizimin e sektorit dhe garantimin e sigurisë ushqimore për të gjithë qytetarët.

Në një njoftim për mediet, MBZHR thekson se, “fermerët nuk janë fajtorë. Ata janë bash-

këpunëtorë të rëndësishëm në ndërtimin e një ekonomie të ndershme dhe të sigurtë.

Qëllimi ynë nuk është të vendosim gjoba, por të krijojmë një sistem ku çdo hallkë e zinxhirit të prodhimit dhe tregtimit të produkteve bujqësore të jetë e pastër, e kontrollueshme dhe në shërbim të qytetarit”.

MBZHR vë theksin në rëndësinë e bashkëpunimit për zbatimin e kësaj nisme për gjurmueshmërinë e produkteve, që ndihmon të dimë ku është prodhuar, si është përpunuar dhe kush e ka tregtuar një produkt.

Po ashtu, për sigurinë ushqimore, për të pasur më shumë

besim në atë që vendosim në tryezë.

“Transparencë dhe mbështetja, ndihmon fermerët që janë të regjistruar dhe të formalizuar të kenë akses më të lehtë në subvencione, kredi, programe zhvillimi dhe mundësi për të eksportuar”, thuhet në njoftim.

MBZHR fton të gjithë aktorët e zinxhirit agroshqimor të bashkëpunojnë për të ndërtuar një sektor të qëndrueshëm, të kontrollueshëm dhe të sigurt për konsumatorin shqiptar dhe për eksportet shqiptare, që tashmë janë prezente në mbi 80 tregje elitare ndërkombëtare.

Certifikimi global GAP i produkteve/ AZHBR: Financim 50% i kostove për fermerët!

Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural, publikoi listën e 25 përfituesve për Skemën Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi 2025, për masën 7: Implementimi dhe certifikimi global GAP, e cila është një patentë për eksporte të sigurta dhe me vlerë të lartë.

Sipas AZHBR-së, masa e përfitimit për certifikimin individual është 50% e vlerës totale të faturës tatimore, deri në shumën 175,000 lekë, për sipërfaqe jo më pak se 1 hektar. Ndërsa, masa e përfitimit për

certifikimin në grup fermerësh do të jetë deri në 500,000 lekë, për grupe fermerësh prej 10 anëtarësh me sipërfaqe jo më pak se 3 ha në ambiente të mbrojtura dhe jo më pak se 10

ha në fushë të hapur.

Nga ana tjetër, masa mbështetëse do të jetë deri në 700,000 lekë për grupe fermerësh prej 20 anëtarësh, me sipërfaqe jo më pak se 15 ha në ambiente të mbrojtura dhe jo më pak se 30 ha në fushë të hapur.

Qeveria për vijon edhe këtë vit të mbështesë certifikimin e produkteve bujqësore me standardet europiane, si faktor i rëndësishëm në nxitjen e eksporteve të sigurta “Made in Albania”, drejt tregjeve ndërkombëtare.

Faturat e fiskalizuara, procedurat që duhen ndjekur për blerjet nga fermerët

Në kuadër të përpjekjeve për formalizimin e sektorit të tregtimit të produkteve bujqësore dhe blegtorale, Administrata Tatimore dha disa udhëzime të rëndësishme për tatimpaguesit që ushtrojnë aktivitetin e tregtimit të këtyre produkteve, si në shumicë, ashtu edhe në pakicë për lëshimin e faturave të fiskalizuara në mënyrë korrekte dhe të saktë.

Së pari, tatimpaguesit duhet të zgjedhin opsionin “autofaturë”, i cili automatikisht përmban të dhënat e blerësit që po lëshon faturën.

Po ashtu, lloji i faturës duhet të jetë “blerje nga fermerët vendas” (Domestic). Duhet gjithashtu të futen të dhënat e fermerit shitës, përkatësisht emri dhe NIPT-i, dhe mallrat e blera duhet të përshkruhen pa përfshirë TVSH-në.

Për të siguruar saktësinë e transaksionit dhe origjinën e mallrave të shitur, rekomandohet që fatura të jetë gjithashtu e nënshkruar nga shitësi, i cili në këtë rast është fermeri.

Përveç këtyre rregullave, Administrata Tatimore ka theksuar se për të përfituar nga skema e kompensimit të TVSH-së, tatimpaguesit duhet të plotësojnë disa kushte të caktuara.

Ata duhet të kenë një qarkullim vjetor që nuk kalon kufirin minimal për

regjistrimin për TVSH-në, të furnizojnë mallra apo shërbime me prejardhje nga puna e tyre, dhe të sigurojnë që këto mallra t’u shiten personave të tatueshëm që nuk përfitojnë nga skema e kompensimit.

Ndërkaq, prodhuesit bujqësorë dhe blegtoralë që janë regjistruar si “fermerë” në

hues duhet të ç’regjistrohet nga Drejtoria Tatimore dhe të regjistrohet si tatimpagues pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit, duke marrë një numër të ri identifikimi.

Po ashtu, prodhuesit e tjerë bujqësorë që nuk janë regjistruar si përfitues të skemës së kompensimit, ose

Drejtoritë Rajonale Tatimore, nuk kanë detyrimin për të mbajtur kontabilitet dhe për të dorëzuar Formularin e Deklaratës dhe Pagesës së Tatimit mbi të Ardhurat Personale. Këta fermerë nuk kanë as detyrimin e deklarimit të të ardhurave të realizuara nga aktiviteti bujqësor, pasi këto të ardhura konsiderohen të ardhura biznesore.

Në rast se qarkullimi vjetor i një fermeri tejkalon kufirin prej 10,000,000 lekë, ky prod-

që nuk tregtojnë produktet e tyre tek grumbulluesit bujqësorë, duhet të regjistrohen dhe të deklarojnë të ardhurat e tyre në përputhje me detyrimet tatimore të tjera.

Administrata Tatimore apelon për deklarimin e saktë dhe të plotë të aktiviteteve tregtare nga ana e tatimpaguesve, duke theksuar se mungesa e faturave të fiskalizuara mund të sjellë penalitete të rënda sipas legjislacionit në fuqi.

“Mykonosi i dytë quhet Qeparo”: Një djalë 25-vjeçar menaxhon ëndrrën e familjes

Korriku sapo ka hyrë dhe Qeparoi ka filluar të mbushet me pushues.

Gjinkallat nisin këngën që në mëngjes herët duke lajmëruar se edhe sot do të jetë ditë e nxehtë.

Në shëtitoren e fshatit, restaurantet ofrojnë gjithçka, gatimet tradicionale, mish e peshk.

Ullinjtë zbukurojnë natyrën piktoreske të Qeparoit, po një prej tyre, ai shekullori, është më hijerëndi.

Nën hijen e tij, shtrihen tavolina druri të punuara nga duart e vetë familjarëve që kanë hapur restaurantin “Super Paradise Qeparo”.

Enerio Ismaili është vetëm 25 vjeç, por menaxhon me përkushtim një nga restaurantet më të njohura në Qeparo.

Ai është lindur në Durrës, ndërsa rrënjët i ka nga Skrapari. Por eksperiencia që ka ndikuar më shumë në formimin e tij vjen nga Greqia, ku familja e tij emigroi që prej fillimit të viteve ‘90.

“Isha 14 vjeç kur iu bashkova prindërve në Mykonos.

Fillova si ndihmës kamarier dhe më pas u bëra kamarier me kohë të plotë.

Ishte e lodhshme, por mësova shumë. Verat kalonin në punë, dimrat në shkollë,” tregon Enerio.

Familja Ismaili kaloi tre dekada duke punuar në restoran-

tet e Mykonosit.

Aty ndërtuan përvojën që sot e kanë sjellë në Shqipëri, në një fushë të braktisur të Qeparoit që dikur përdorej për kullotë.

Sot, në të njëjtin vend, ngrihet një restaurant i ndërtuar me dorë, që nga pemët e mbjella, deri tek tavolinat prej druri të punuara nga vetë familjarët.

“Kemi 6 vjet që kemi hapur biznesin në Qeparo. Gjithçka është bërë nga e para.

Sot menaxhimin ma ka besuar babai dhe unë punoj që ta çoj më lart këtë investim familjar,” rrëfen i riu.

Biznesi familjar nisi si nismë e dy vëllezërve, babait të Enerios Trifonit dhe vëllait të tij Kristo Ismaili.

Bashkë dy familjet bashkuan fuqitë dhe ju vunë punës për të ngritur restaurantin sipas përvojës që morën në Greqi.

“Babi dhe xhaxhi bashkë me gratë e tyre janë heronjtë e mi.

Ata më mësuat se puna gjithnjë të nderon dhe të shpërblen.

Kanë punuar në fillim të katërt në kuzhinë. Ndërsa sot kam 10 veta personel.

E paimagjinueshme si ja kanë dalë!”, thotë Enerio.

Pavarësisht përkushtimit dhe përvojës, sfidat nuk mungojnë.

Sezoni turistik në Qeparo zgjat vetëm një muaj e gjysmë dhe përgatitjet nisin që në janar.

Enerio përballet me mungesën e fuqisë punëtore dhe vështirësitë e rekrutimit.

“Çdo vit e kam më të vështirë të gjej staf. Edhe në fshat, njerëzit refuzojnë të punojnë.

Por nuk dorëzohem. Kam mësuar që suksesin e sjell vetëm puna e ndershme.”

“Kur shokët e mi shpenzojnë paratë e prindërve, unë kam zgjedhur të jem krah tyre, të jap kontributin tim. Ua kam borxh gjithçka. Dua t’i bëj krenarë.”

Ndryshe nga shumë të rinj që ëndrrën e shohin jashtë vendit, Enerio ka vendosur të investojë në Shqipëri.

Për të dhe familjen e tij, Qeparoi është bërë “Mykonosi i dytë”, me një ndryshim të madh: këtu janë zot të vetes, pronarë të asaj që kanë ndërtuar me duart e tyre.

“Në jemi familje e bashkuar. Nuk jemi grindur kurrë për punët, sepse çdo gjë është transparente. Unë dua ta çoj përpara këtë trashëgimi që kemi ndërtuar së bashku.”

Historia e familjes Ismaili është një dëshmi se sakrificat shpërblehet.

Dhe ndonjëherë, kthimi në atdhe nuk është fundi i ëndrrës, por fillimi i saj.

AKTUALITET

Paketa e maleve, Musabelliu: 1600 aplikime kryesisht për bujtina dhe agroturizëm

Rreth 1 600 persona kanë shprehur interes për t'u regjistruar në vetëm shtatë ditët e para të thirrjes për investime në skemën e paketës së maleve.

Zëvendësministri i Ekonomisë, Kulturës dhe Inovacionit, Enkelejd Musabelliu, u shpreh se ka një interes të madh si nga investitorët vendas, ashtu edhe të huaj për të aplikuar në Paketën e Maleve.

Në një intervistë për mediet, Musabelliu tha se "Paketa e Maleve" është një iniciativë ligjore e qeverisë për të mundësuar zhvillimin e ekonomisë malore, e cila për një periudhë të gjatë ka mbetur e pazhvilluar për shkak të mungesës së titujve të pronësisë.

"Të gjithë individët e interesuar mund të shprehin interesin për të zhvilluar një parcelë apo një zonë të caktuar në kuadër të zbatimit të këtij ligji. Deri tani janë rreth 1600 apli-

kime për shprehje interesi që janë bërë në zona të ndryshme të Shqipërisë", tha Musabelliu.

Ai vuri në dukje se "nga aplikimet që na kanë ardhur,

gruar që të aplikojnë dhe të kenë një mundësi për të zhvilluar aktivitete ekonomike në zonat malore.

Programi është një nga poli-

më shumë interes paraqitet për agroturizmin, blegtoria, bujtinat si dhe aktivitete të tjera të kësaj natyre".

Sipas tij, ky projektligji i jep mundësi njësoj si qytetarëve shqiptarë që jetojnë brenda vendit apo atyre që kanë emi-

tikat e reja që mbështet sipërmarrjet në zonat më pak të zhvilluara. Musabelliu nënvizoi se kjo nismë ka sjellë optimizëm dhe besim nga investitorët. Qeveria e konsideron këtë paketë si një instrument për rigjallërimin e zonave malore.

Tatimet: Tregtarët ambulantë nuk kanë detyrim për faturë apo dokumentacion tatimor

Administrata Tatimore informon opinionin publik dhe individët e regjistruar si "tregtarë ambulantë" se, bazuar në legjislacionin tatimor në fuqi, nuk kanë detyrim për të lëshuar faturë tatimore dhe as për të mbajtur dokumentacion tatimor për mallrat apo shërbimet që tregtojnë.

Ky përjashtim parashikohet në ligjin "Për faturën dhe sistemin e monitorimit të qarkullimit".

Gjithashtu, ligji "Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë", përcakton qartë statusin dhe kushtet e ushtrimit të aktivitetit të tregtarëve ambulantë.

Detyrimet e vetme të një tregtari ambulant janë: të jetë mbi moshën 16 vjeç; të jetë i vetëpunësuar dhe të mos punësojë persona të tjerë; të tregtojë në hapësira publike me leje të lëshuar nga bashkia përkatëse; të jetë i regjistruar si ambulant pranë Drejtorisë rajonale Tatimore; të paguajë kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore; tarifën për zënien e hapësirës publike; taksat bashkiake të aplikueshme.

Administrata Tatimore thotë se mbetet e angazhuar në krijimin e një klime besimi dhe bashkëpunimi me qytetarët, duke garantuar që çdo politikë tatimore të zbatohet në mënyrë të drejtë, transparente dhe të kuptueshme për të gjithë.

UBT programe akademike sipas modelit BOKU të Vjenës, Denaj: Përgatitje për sfidat e Shqipërisë në BE

(Vijon nga faqja 2)

UBT synon të pozicionohet si një nga universitetet më të rëndësishme në rajon, me një kampus modern ku lektorë dhe studentë nga mbarë bota do të zhvillojnë studime dhe kërkime të përbashkëta.

Në kampus do të ngrihet gjithashtu një Qendër Ekselence për Nanoteknologjinë, një institucion multidisiplinor që do të bashkojë kërkues shkencorë dhe studentë nga Shqipëria dhe rajoni.

"Në frymë të Shqipërisë të Bashkimit Europian, Shqipërisë 2030, vizioni është i qartë: UBT të kthehet në majën e universiteteve në rajon, në një kampus ku lektorë dhe

studentë nga rajoni dhe nga bota do të vijnë për të dhënë mësim, për të studiuar dhe për të realizuar kërkime të përbashkëta", deklaroi Denaj.

Ministria Denaj përmendi edhe projektin për krijimin e Qendrës së Gjeoinformacionit për Ballkanin Perëndimor, si pjesë të bashkëpunimit rajonal dhe shkencor që synon avancimin e bujqësisë dhe arsimit.

Denaj ftoi maturantët të aplikojnë nga 29 korriku në portalin U-Albania për të zgjedhur programet europiane në UBT, duke theksuar se këto studime ofrojnë jo vetëm arsim cilësor, por edhe mundësi konkrete punësimi.

"Është një mundësi e mirë

jo vetëm për studim por edhe për punësim. Aktualisht ne jemi duke diskutuar një marrëdhënie bashkëpunimi konkrete, me vende pune konkrete për çdo profil të secilës prej kurrikulave të përmendura nga profesor Sallaku. Kuotat për punësim nga Universiteti Bujqësor i Tiranës do të rriten dhe do të përcaktohen si një marrëdhënie e drejtpërdrejtë e karrierës pas profilizimit në këto studime. E ardhmja e bujqësisë shqiptare është në duart tuaja, e ardhmja e ekonomisë shqiptare është në duart tuaja", u shpreh ministria Denaj.

Denaj vlerësoi edhe punën e akademikëve për përkushtimin në realizimin e këtij projekti brenda një viti.

Denaj: Të gjithë inspektorët e AKU-së në "filtër", është ngritur komisioni

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Anila Denaj, deklaroi se inspektimet në fushën e sigurisë ushqimore do të pësojnë një ristrukturim të thellë, në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe ligjin e ri "Për inspektoratin", i cili ka hyrë në fuqi më 13 maj 2024.

Në një intervistë në medie, ministria theksoi se kontrollat në subjekte nuk do të kryhen më në mënyrë të papritur apo të njëanshme, por vetëm mbi bazë risku, duke u mbështetur në të dhëna të verifikueshme në sistem.

"Nuk mund të shkojë asnjë inspektor nëse të dhënat në sistem nuk tregojnë rrezik. Kontrolli duhet të bëhet me paralajmërim, me komunikim dhe me dinjitet. Vetëm nëse nuk merren masa, atëherë vendosen gjoka", tha Denaj.

Ministria nënvizoi se Agjencia Kombëtare e Ushqimit (AKU) nuk do të mbyllet menjëherë, por funksionet e saj do të përthithen gradualisht nga Inspektorati Qendror i Ministrisë së Bujqësisë, një strukturë e re që do të integrojë kontrol-

let për analizat e produktit final në treg, inspektimet veterinarë, kontrollin e bimëve dhe sigurinë në sektorin e peshkimit.

"Komisioni do të analizojë formimin, performancën, përvojën dhe do të japë rekomandime konkrete mbi riorganiz-

"Ne kemi pasur ankesa për sjelljen e inspektorëve dhe jo gjithmonë ka pasur standarde të duhura. Ka ardhur koha për një riorganizim tërësor", shtoi ajo.

Ministria Denaj bëri të ditur se është ngritur tashmë një Komision i Posaçëm Vlerësimi, i cili do të analizojë profilin e çdo punonjësi të AKU-së. Komisioni përbëhet nga tre përfaqësues të Universitetit Bujqësor të Tiranës (UBT) dhe dy përfaqësues të Ministrisë së Bujqësisë.

imin e strukturave ekzistuese në frymën e re të Inspektoratit Qendror. Kjo është një reformë në shërbim të sigurisë ushqimore dhe qytetarëve", theksoi Denaj.

Ajo konfirmoi se deri në fund të vitit 2024 është detyrim ligjor që të përmbyllet procesi i reformimit të inspektimeve në të gjithë territorin, në linjë me praktikatat më të mira evropiane dhe me synimin për të rritur besueshmërinë dhe efektivitetin e kontroleve në sektorin ushqimor.

Skema Kombëtare 2025, AZHBR nis disbursimin e blegtorëve

Agjencia e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural (AZHBR) ka nisur disbursimin e pagesave për blegtorët, ndërsa ka publikuar listën e aplikantëve përfitues të Skemës Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi 2025.

Sipas AZHBR-së, në masën 1: "Për tufën bazë të matrikulluar të krerëve të gjedhit" janë kualifikuar 3971 aplikime.

Për herë të parë, këtë vit mbështeten fermat e viçave, me financim të drejtpërdrejtë për gjedhët, në vlerën deri në 10

mijë lekë/krerë lopë/mëshqerrë dhe deri në 5 mijë lekë/krerë viça për çdo fermer të shpallur përfitues.

Gjithashtu, fermat me më shumë se 50 krerë mbështeten me financim deri në 50% të kostove.

Vitin e kaluar nga kjo masë u mbështetën me subvencion 3503 fermerë. Për këtë vit numri i aplikimeve është rritur, gjithashtu dhe i përfituesve të cilët kanë plotësuar kriteret dhe dokumentet që kërkon zbatimi i skemës.

Skema Kombëtare e Mbështetjes në Bujqësi 2025 ofron financim 100% për grupimet e fermerëve dhe Shoqëritë e Bashkëpunimit.

Aplikimet për të përfituar nga 8 masat e mbështetjes të Skemës Kombëtare 2025, u kryen online në portalin e-Albania nga data 30 prill deri më 30 maj dhe pas nënshtrimit të kontrollit administrativ për verifikim, AZHBR publikon listën e përfituesve për secilën masë.

Skema Kombëtare e Investimeve, Denaj: U kthye nga emigrimi dhe rihapi restorantin e familjes

Pas disa viteve emigrimi në Itali, Dionis Tuçi është rikthyer në vendlindje, në Pukë, ku ka hapur një restorant tradicional me emrin "Mish n'Tra". I vendosur në Fushë-Arrëz, restoranti ofron specialitete të zonës të përgatitura me produkte të freskëta nga fermerët vendas.

Me një përvojë të çmuar të fituar më parë në restorante të njohura si "Mrizi i Zanave" dhe "Mullixhiu", Tuçi ka vendosur të rikthehet për të çuar përpara një amanet familjar. Ai ka rihapur restorantin e vjetër të familjes Tuçi, i cili kishte qenë i mbyllur për afro 20 vjet dhe që daton që nga vitet '90.

Investimi është bërë i mundur falë mbështetjes nga Skema Kombëtare e Investimeve, përmes së cilës Dionisi

ka përfituar një grant në masën 50%, si dhe kredi me interes të reduktuar nëpërmjet Garancisë

Kthimi i Dionisit dhe investimi i tij përbëjnë një shembull frymëzues për të rinjtë që

Sovrane. Skema ofron financim me normë interesi vetëm 2% dhe mbulim kolateral deri në 70%, ndërsa për zonat malore si Puka, mbështetja është edhe më e madhe falë Paketës së Maleve.

kërkojnë të ndërtojnë një të ardhme në zonat rurale të vendit, duke kontribuar njëkohësisht në zhvillimin ekonomik dhe promovimin e traditës kulinare shqiptare.

BUJQËSI

Investimet në bujqësi, garancia sovrane, 70% e riskut mbulohet nga shteti

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Anila Denaj, deklaroi se skema e garancisë sovrane për sektorin e bujqësisë mbulon 70% të riskut të kreditë nga shteti, duke krijuar një hapësirë reale për financimin e bizneseve të vogla dhe të mesme bujqësore nga bankat e nivelit të dytë.

Në një intervistë në media sot, Denaj tha se bujqësia shqiptare nuk ka qenë ndonjëherë më shumë në fokusin e qeverisë se në vitet e fundit. Sipas

saj, kjo mbështetje konkrete po përkthehet në investime të dukshme në infrastrukturë dhe kapacitete prodhuese.

“Garancia sovrane që mbulon 70% të riskut nga shteti, ka mundësuar që normat e interesit për kreditë bujqësore të ulen deri në 2%. Kjo është një ofertë që i adresohet të gjitha bizneseve në sektorin e bujqësisë, që nga mbjelljet e reja, ndërtimi i serrave, deri te linjat e përpunimit”, u shpreh ministria.

Ajo bëri të ditur se në pesë

vitet e fundit janë mbështetur 400 pika grumbullimi me dhoma frigoriferike, përmes kredive të buta dhe subvencioneve, si dhe janë zhvilluar 122 agroturizme në të gjithë vendin.

“Bujqësia po përfiton realisht nga politikat mbështetëse. Kemi ndërtuar një strukturë financimi të kombinuar, subvencione dhe kredi të buta, që synon rritjen e produktivitetit dhe modernizimin e zinxhirit bujqësor në çdo hallkë të tij”, theksoi Denaj.

Rama: Synojmë një Shqipëri pa para cash brenda kësaj dekade

Kryeministri Edi Rama deklaroi se qeveria shqiptare synon që deri në fund të kësaj dekade të eliminojë përdorimin e parasë fizike (cash) dhe të kalojë tërësisht në transaksione dhe ndërveprime digjitale.

2030 në Bashkimin Europian”, kreu i qeverisë theksoi se ky është një objektiv ambicioz që kërkon përpjekje të mëdha.

“Kemi një ambicie që deri në fund të kësaj dekade Shqipëria të jetë një vend pa para

të çlirojë vendin nga një barrë e madhe pluhuri në jetën e përditshme”, deklaroi Rama.

Në fjalën e tij, Kryeministri u ndal edhe te rëndësia e ndërveprimit mes institucioneve dhe sektorit të teknologjisë. Ai theksoi se është e nevojshme një ristrukturim i Agjencisë së Inovacionit dhe Ekselencës, për të krijuar një model funksional, ku bashkëpunimi ndërsektorial të jetë i hapur dhe gjithëpërfshirës.

“Duhet të kalojmë në një nivel tjetër Agjencinë e Inovacionit. Nuklet e krijuara për çdo sektor nuk duhet të mbeten të mbyllura, por të jenë të hapura dhe fleksibël për të përfshirë në kohë reale të gjithë ata që duan të kontribuojnë nga sektori përkatës”, tha ai.

Takimi në Berat u zhvillua në kuadër të diskutimeve për sfidat dhe prioritetet që Shqipëria duhet të adresojë për të përmbushur objektivat e saj drejt integritimit evropian dhe modernizimit të plotë të shoqërisë shqiptare.

Gjatë një takimi të zhvilluar në qytetin e Beratit me përfaqësues të teknologjisë, inovacionit dhe start up-eve, në kuadër të vizionit “Shqipëria

cash. Teknologjia nuk mungon dhe, nëse dimë të vizatojmë siç duhet rrugën që do të ndjekim, kjo është plotësisht e realizueshme. Një Shqipëri pa cash do

Marrëveshja me Italinë për pensionet, mbi 150 shqiptarë nisin procedurën

Mbi 150 shtetas shqiptarë kanë nisur tashmë procedurat për përfitimin e pensionit në kuadër të marrëveshjes për njohjen e ndërsjellë të sigurimit dhe mundë-

kutua mbi ecurinë e zbatimit të marrëveshjes.

Marrëveshja i hap rrugë njohjes së ndërsjellë të periudhave të sigurimit dhe mundë-

Instituti i Sigurimeve Shoqërore ka ngritur të gjithë infrastrukturën e nevojshme për të pritur dhe përpunuar këto kërkesa, si dhe për të realizuar komunikimin e drejtpërdrejtë dhe efikas me palën italiane.

“Shkëmbimi i formularëve midis dy institucioneve do të kryhet në mënyrë elektronike, duke reduktuar ndjeshëm kohën e procedurës dhe duke lehtësuar ndjeshëm shërbimin për qytetarët”, shtoi Gonxhja.

Në funksion të transparencës dhe udhëzimit të saktë për qytetarët, janë publikuar tashmë të gjitha udhëzimet dhe manuallet që shpjegojnë hapat që duhen ndjekur për çdo kategori aplikuesi.

Kjo marrëveshje përfaqëson një hap domethënës në drejtim të mbrojtjes sociale dhe është një model bashkëpunimi që synohet të zgjerohet edhe me vende të tjera ku jetojnë dhe kontribuojnë shtetasit shqiptarë.

timeve shoqërore mes Shqipërisë dhe Italisë, e cila ka hyrë në fuqi më 1 korrik 2025.

Ministri i Ekonomisë, Kulturës dhe Inovacionit, Blendi Gonxhja, zhvilloi një takim me drejtoreshën e përgjithshme të Institutit Kombëtar të Sigurimeve Shoqërore në Itali, Valeria Vittimberga, ku u dis-

son përfitimin e pensioneve sipas legjislacionit kombëtar të secilit shtet.

“Deri tani, kërkesat e para janë kryesisht për bashkimin e periudhave të sigurimit për qëlime pensioni në Itali, si dhe nga individë që nuk plotësojnë minimumin prej 15 vite sigurim në Shqipëri”, informoi ministri.

MBZHR: Plan konkret për zhvillimin e blegtorisë, në fokus rritja e numrit të bagëtive të imta

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Anila Denaj, gjatë një interviste për media, theksoi nevojën për një qasje strategjike në sektorin bujqësor, duke vënë në dukje rëndësinë e orientimit të prodhimit bujqësor drejt kërkesave të tregut vendas dhe atij ndërkombëtar.

Ministria Denaj apeloi që fermerët të mos punojnë tokën pa një plan të qartë, pasi kjo çon në humbje financiare dhe zhgënjim. Ajo njoftoi se Ministria ka hartuar një plan konkret për zhvillimin e blegtorisë, me theks të veçantë te rritja e numrit të bagëtive të imta dhe përmirësimi i infrastrukturës së vaditjes.

“Nuk mund të punojmë tokën për produkte që nuk i kërkon tregu. Nëse prodhimi nuk ka treg, rezultati është zhgënjyes për fermerët. Ne po hartojmë politika këshilluese që orientohen drejt tregut dhe i përgjigjen kërkesave të tij, si në aspektin vendor, ashtu edhe ndërkombëtar”, deklaroi Denaj.

Ajo theksoi rëndësinë e bashkëpunimit mes pushtetit vendor dhe atij qendror për të adresuar problematikat kryesore të bujqësisë, përfshirë sistemet e vaditjes, furnizimin me ujë për bagëtitë dhe amortizimin e infrastrukturës.

Në këtë kuadër, ministria Denaj bëri të ditur se është përlogaritur një fond prej rreth 700 milionë euro për investime në bujqësi, përfshirë zgjidhje infrastrukturore dhe alternativa të reja zhvillimi për sektorin.

“Ne duhet të punojmë me mend se çfarë të mbjellin, ne nuk mund të punojmë tokën për një produkt që nuk e kërkon tregu. Pra, nëse e gjithë puna shkon për një produkt që nuk e kërkon tregu, ka frustim, prandaj dhe ne në ministri, unë e kam vendosur

sot ka nevojë për ndërhyrje. Pushteti lokal duhet që ta përqendrojë ndërhyrje atje ku duhet, jo atje kur nuk duhet. Vadija dhe ujitja janë aq shumë të rëndësishme, të cilat edhe për shkak të kushteve klimatike kanë një presion të burimeve ujore. Pra mund

në një nga prioritet afatmesme të kërkuara nga Kryeministri, që ne të mendojmë se si të këshillojmë bizneset e angazhuara në fushën e bujqësisë të mbjellin produkte që edhe tregu i brendshëm, por edhe tregu i jashtëm i kërkon dhe i ka ardhur koha. Në raport me blegtorinë kemi një plan konkret që doli nga tryeza e përbashkët për bagëtitë e imta. Kemi menduar që të bëjmë një plan të mirëfilltë të rritjes së bagëtive të imta dhe të rritjes së infrastrukturës, në mënyrë që të shikojmë jo vetëm atë që i takon pushtetit qendror, por edhe atij vendor. Shpesh ka një ndarje të detyrave mes dy pushteteve. Vendet ku furnizohet me ujë bagëtia janë vende të amortizuara dhe absolutisht

të kesh infrastrukturë, mund edhe të investosh, por nëse të mungon burimi e ke pothuajse të pamundur. Unë aktualisht ndjej presionin në gjithë Fushën e Maliqit në raport me vaditjen, ndjej presionin edhe të Myzeqesë, sidomos për zona të caktuara, apo edhe për cilësinë e vaditjes. Ne kemi një shpërndarje jo të njëtrajtshme të ujit, diku me shumicë e diku me pakicë, por kudo ndërhyrjet e infrastrukturës duhet që të bashkërendojnë pushtet vendor, pushtet qendror dhe fondet janë të konsiderueshme. Përlogaritjet një fond për Ministrinë e Bujqësisë që do të jetë rreth 700 milionë euro, por nga ana tjetër kemi dhe mënyra alternative”, tha ministria Denaj.

Malaj me tregtarë të pakicës: Siguroni faturë tatimore për çdo produkt

Ministri i Financave, Petrit Malaj, gjatë vizitës që zhvilloi në dy biznese të shitjes me pakicë të mallrave të bulmetit dhe mishit në qytetin e Lushnjës, theksoi rëndësinë që çdo produkt që shesin duhet ta shoqërojnë me faturë tatimore.

Gjatë bisedës me përfaqësuesit e këtyre bizneseve, Malaj tha se tregtimi i këtyre produkteve përmes shoqërimit me faturë fiskale, shërben jo vetëm për formalizimin e tregut, por edhe për garantimin e sigurisë ushqimore për konsumatorët.

“Është shumë e rëndësishme që të kuptohet nga të gjithë tregtarët e pakicës që çdo produkt që ata tregtojnë, qofshin këto produkte të bulmetit, qofshin këto produkte apo nënprodukte të mishit, do të duhet të jenë të shoqëruara me një faturë fiskale. Kjo jo vetëm në kuadër të formalizimit të tregut, por edhe në kuadër të sigurisë ushqimore”,

u shpreh ministri.

Ai theksoi se, “duhet të kuptohet që nëpërmjet faturës ne jemi në gjendje të bëjmë një gjurmueshmëri të produktit nga ferma, te tregtari e deri te

të formalizojnë aktivitetin e tyre, por nga ana tjetër edhe të sigurojnë dhe të garantojnë sigurinë ushqimore për konsumatorët shqiptarë”, u shpreh Malaj.

tryeza e konsumatorëve”.

“Ju bëj thirrje të gjithë tregtarëve me pakicë që të fillojnë dhe të sigurojnë faturat e tyre të blerjeve për çdo mall që ata blejnë, në mënyrë që jo vetëm

Ministri i Financave theksoi se “të gjitha subjektet e tregtimit me pakicë duhet të ndërgjegjësohen mbi detyrimet ligjore, të cilat duhet të zbatohen në mënyrë të drejtë”.

Analizë e zinxhirit të vlerës, standardeve të eksportit dhe mundësive për integrim në tregjet e Bashkimit Evropian

(Vijon nga faqja 3)

“Sipas ligjit të BE-së, “gjurmueshmëria” nënkupton aftësinë për të gjurmuar çdo ushqim, kafshë ose substancë që prodhon ushqim që do të përdoret për konsum, në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe shpërndarjes. Gjurmueshmëria është një mënyrë për t’iu përgjigjur rreziqeve të mundshme që mund të lindin në ushqim, për të siguruar që të gjitha produktet ushqimore në BE të jenë të sigurta për t’u ngrënë nga qytetarët evropianë” (EC, 2023a). Komisioni Zbatues i Rregullores. (BE) 931/2011 detajon se si zbatohet gjurmueshmëria.

Gjurmueshmëria është shumë e rëndësishme për mbrojtjen e konsumatorëve, veçanërisht kur konstatohet se ushqimi është i gabuar. Për të siguruar gjurmueshmërinë:

- Bizneset e ushqimit kanë nevojë për një sistem gjithëpërfshirës të gjurmueshmërisë në mënyrë që informacioni të mund të arrihet lehtësisht dhe tërheqjet e synuara të mund të ndodhin, nëse është e nevojshme, pa ndërprerje më të gjerë të sistemit;
- Bizneset ushqimore, duke përfshirë importuesit, duhet të jenë në gjendje të identifikojnë të paktën furnizuesin e menjëhershëm të një produkti ose shumë produktesh dhe marrësin e menjëhershëm pasues (parimi një hap prapa - një hap përpara). Duhet të mbahen shënime që tregojnë korrespondencën ndërmjet lotit të eksportuar dhe burimeve të furnizimit (kompani ose individë) të produkteve të përfshira në atë lot;

- Gjurmueshmëria është gjithashtu e përfshirë në etiketa, të cilat duhet të ofrojnë informacion adekuat të gjurmueshmërisë, duke përfshirë lotin dhe origjinën;
- Si pjesë e dokumentacionit administrativ të kërkuar për produktet e importuara duhet të sigurohet “prova e origjinës” (çertifikatë e lëshuar nga Dhoma e Tregtisë). Qëllimi i këtij dokumenti është zbatimi i zakoneve dhe rregullave të origjinës, por gjithashtu kontribuon në gjurmueshmërinë.

BE-ja ka publikuar udhëzime që kërkojnë nga operatorët e biznesit të dokumentojnë emrat dhe adresat e furnizuesit dhe klientit në secilin rast, si dhe natyrën e produktit dhe datën e dorëzimit. Operatorët inkurajohen gjithashtu të mbajnë informacion mbi vëllimin ose sasinë e një produkti, numrin e serisë nëse ka një të tillë dhe një përshkrim më të detajuar të produktit, si p.sh. nëse ai është i papërpunuar apo i përpunuar.

Në ditët e sotme shumica e informacionit të gjurmueshmërisë, të transformuar në kode optike (barkode ose kode QR), ofrohet në paketimin e produktit. Kjo nuk është një kërkesë ligjore, por një praktikë e zakonshme biznesi.

Përveç kërkesave të përgjithshme, ekzistojnë dispozita specifike për disa kategori të produkteve ushqimore në mënyrë që konsumatorët të mund të identifikojnë origjinën dhe origjinalitetin e tyre. Rregulla të veçanta gjurmueshmërie janë parashikuar edhe për Organizmat e Modifikuar Gjenetiki-sht (OMGJ).

Në lidhje me gjurmueshmërinë, marrëdhëniet ndërmjet aktorëve të QI, përgjegjësive përkatëse dhe veprimeve që duhen ndërmarrë kur identifikohet një rrezik.

Për zbatimin praktik të gjurmueshmërisë në lidhje edhe me funksionet e sigurisë ushqimore, u krijuan dy mjete të rëndësishme: i) platforma TRACES, e përshkruar këtu më poshtë, e cila është funksionale për gjurmueshmërinë dhe lehtësimin e tregtisë ndërkombëtare dhe ii) sistemi i alarmit RASFF, i cili përdor gjurmueshmërinë, kur identifikohen rreziqet e sigurisë ushqimore. Sistemi i alarmit RASFF, duke qenë pjesë e mjeteve të sigurisë ushqimore përshkruhet më poshtë.

Platforma TRACES (KE, 2023f)

TRACES - Sistemi i Kontrollit dhe Ekspertëve të Tregtisë - është platforma online e Komisionit Evropian për certifikimin sanitar dhe fitosanitar të kërkuar për importin e kafshëve, produkteve shtazore dhe ushqimeve me origjinë jo shtazore dhe bimëve në Bashkimin Evropian dhe tregtinë brenda BE-së dhe eksportet e kafshëve dhe produkteve të caktuara shtazore nga BE. Platforma ka një mjet për të siguruar:

- Gjurmueshmëria (monitorimi i lëvizjeve të ngarkesave, si brenda BE-së ashtu edhe nga vendet jo anëtare të BE-së);
- Shkëmbimi i informacionit (duke u mundësuar partnerëve tregtarë dhe autoriteteve kompetente të shkëmbejnë lehtësisht informacion mbi lëvizjet e ngarkesave të tyre dhe duke përshpejtuar ndjeshëm procedurat administrative);
- Menaxhimi i rrezikut (reagimi i shpejtë ndaj kërcënimeve shëndetësore duke gjurmuar lëvizjet e ngarkesave dhe duke lehtësuar menaxhimin e rrezikut të ngarkesave të refuzuara).

Kur produktet importohen në BE ose tregtohen brenda tregut të vetëm të BE-së, TRACES mbështet lëshimin e certifikatave zyrtare dhe regjistrimin e kontrolleve zyrtare dhe planifikimin e rrugëve shpejt dhe me efikasitet në internet. Dixhitalizimi i plotë i platformës TRACE e bëri të vjetëruar certifikatën tradicionale fitosanitare. Aftësia e certifikimit elektronik të TRACES NT u mundëson autoriteteve të BE-së dhe jo-BE të vulosin dokumentet dhe certifikatat zyrtare në mënyrë dixhitale. Autoritetet kompetente kombëtare dhe operatorët ekonomikë plotësojnë certifikatat zyrtare në internet në TRACES dhe autoritetet e kontrollit në kufirin e BE-së ose në destinacionin përfundimtar kontrollojnë dërgesat dhe dokumentet e tyre shoqëruese për t’i lejuar ata të hyjnë dhe/ose të lëvizin nëpër BE. Në këtë mënyrë, autoritetet e kontrollit në kufirin e BE-së ose në destinacion njoftohen paraprakisht për mbërritjen e një ngarkese dhe për këtë arsye mund të planifikojnë kontrollet e tyre.

Mbishkrimi në platformën TRACES është i detyrueshëm për subjektet e BE-së që merren me produkte ushqimore përkatëse, ndërsa është vullnetar për subjektet jashtë BE-së. Megjithatë, mbishkrimi në platformë ju lejon të keni gjithmonë akses në formatet e fundit të certifikatave fitosanitare dhe dokumenteve të tjera të eksportit dhe të lehtësoni shumë procesin e kontrolleve kufitare.

Siguria ushqimore

Aspektet e përgjithshme

Çështjet e sigurisë ushqimore janë komponenti më kompleks dhe më i artikuluar i kërkesave ligjore për eksportin e ushqimit në BE. Ai përfshin receta, kontrolle dhe mjete informacioni që lidhen me aspektet e mëposhtme: i) higjienën e ushqimit, ii) ndotësit, iii) mbetjet mikrobiologjike dhe, iv) kontrol-lin e trupave të huaj, kjo e fundit është gjithashtu një çështje e kontrollit cilësor dhe fitosanitar.

Është krijuar një arkitekturë komplekse e QI dhe e kontrollit të cilësisë për zbatimin e kontrolleve që lidhen me sigurinë ushqimore. QI kryesore në nivel të BE-së është EFSA, Agjencia Evropiane e Sigurisë Ushqimore; për zbatimin e misionit të saj, EFSA zhvilloi, ndër të tjera, dy mjete kryesore, që do të kujtohen gjatë këtij kapitulli: i) *Programi i koordinuar i kontrollit shumëvjeçar të BE-së* për kontrollet në të gjitha shtetet anëtare të parametrave të ndryshëm të sigurisë ushqimore përgjatë gjithë zinxhirit të furnizimit dhe, ii) *Sistemi i Sinjalizimeve të Shpejtë për Ushqimin dhe Ushqyerjen- RASFF*, për të zbatuar veprime të menjëhershme në rast të zbulimit të rreziqeve të sigurisë ushqimore ose shkeljes së rregullave të BE-së për sigurinë ushqimore.

Sistemi i alarmit të shpejtë për ushqimin dhe ushqyerjen (RASFF) (EC, 2023g)

Për të përdorur gjurmueshmërinë dhe si pjesë e mjeteve të sigurisë ushqimore, u krijua **Sistemi i**

Paralajmërimit të Shpejtë për Ushqimin dhe Ushqyerjen (RASFF), për të siguruar shkëmbimin e informacionit midis vendeve anëtare për të mbështetur reagimin e shpejtë nga autoritetet e sigurisë ushqimore në rast të rreziqeve ndaj shëndetin publik që rezulton nga zinxhiri ushqimor.

RASFF u krijua për të lejuar autoritetet e sigurisë ushqimore që të shkëmbejnë me shpejtësi infor-macion mbi rreziqet shëndetësore që rrjedhin nga ushqimi, në mënyrë që ata të mund të ndërmarrin veprime të menjëhershme. Informacioni i shkëmbyer përmes RASFF mund të çojë në tërheqjen e menjëhershme të produkteve nga tregu. Ndërkohë që akses i në RASFF u jepet ekskluzivisht auto-riteteve të vendeve anëtare dhe Komisionit Evropian, informacioni përmbledhës i ofrohet publikut të gjerë përmes dritares RASFF, një bazë të dhënash në internet interaktive dhe e kërkueshme.

Higjiena e ushqimit

Legjislacioni referues

Rregullimi bazë	Rregullorja (EC) Nr. 178/2002 – Ligji i Përgjithshëm i Ushqimit.
Zbatimi	Rregullorja (EC) 852/2004 për higjienën e produkteve ushqimore.

Përshkrim

Rregullorja (EC) Nr. 852/2004 e përkufizon higjienën ushqimore si “masat dhe kushtet e nevojshme për të kontrolluar rreziqet dhe për të siguruar përshtatshmërinë për konsum njerëzor të një produkti ushqimor duke marrë parasysh përdorimin e synuar të tij”. Kjo rregullore zbatohet gjatë gjithë zinxhirit ushqimor (nga ferma në pirun) dhe vendos përgjegjësinë kryesore për pajtueshmërinë me operatorët e biznesit ushqimor.

Koncepti kryesor është se për të shmangur ndotjen e ushqimit nga substancat e padëshiru-ara, është e nevojshme të mbahen praktika të shkëlqyera higjienike përgjatë zinxhirit të furnizimit. Rregullorja është e artikuluar në gjashtë tema:

1) *Detyrimet e përgjithshme të operatorëve të biznesit ushqimor*, duke përfshirë: 1.1) kërkesat e përgjithshme dhe specifike të higjienës, 1.2) *Analizën e rrezikut dhe Pikën e Kontrollit Kritik (HACCP)* për prodhuesit dhe përpunuesit primar, 1.3) *Regjistrimin dhe miratimin e biznesit ushqimor*.

2) *Udhëzues për praktikat e mira*, duke përfshirë higjienën personale dhe trajnimin.

Të gjitha importet duhet të jenë në përputhje me dispozitat përkatëse për detyrimet e përgjithshme. Aspekti më i rëndësishëm për eksportuesit është zbatimi i primeve HACCP; kjo dispozitë, e cila është gjithashtu në përputhje me Ligjin Shqiptar të Ushqimit, është një parakusht për ekspor-tuesit dhe mund të verifikohet nëpërmjet një sërë kontrollesh si analizat për kontaminimin mikrobi-ologjik, prania e trupave të huaj në produkt, etj.

Rregullorja e BE-së, si dhe ligji shqiptar, e vendosin zbatimin e HACCP-së si një kërkesë për t’u respektuar, *por nuk kërkon një certifikim përputhshmërie, i cili është vullnetar*.

Pjesa A e Shtojcës I të rregullores së mësipërme liston dispozitat e përgjithshme të higjienës për prodhimin primar (dhe operacionet e lidhura) të cilat – për sa i përket prodhimit të bimëve – përfshi-jnë shmangien maksimale të kontaminimit me anë të objekteve dhe pajisjeve të pastra, prodhimit higjienik, ujit të pastër, staf i shëndetshëm dhe i trajnuar, parandalimi i kontaminimit nga kafshët dhe dëmtuesit, ruajtja dhe trajtimi i duhur i mbetjeve dhe substancave të rrezikshme, përdorimi korrekt i produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe biocideve dhe shqyrtimi i analizave të bëra në bimë ose mostra të tjera me rëndësi për shëndetin e njeriut.

Prodhuesit kryesorë duhet të mbajnë shënime, veçanërisht për përdorimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe biocideve, shfaqjen e dëmtuesve dhe sëmundjeve që mund të ndikojnë në sigurinë ushqimore, dhe rezultatet e çdo analize përkatëse të kryer.

Shtojca II rendit kërkesat e përgjithshme të higjienës për të gjithë operatorët e biznesit ushqimor.

Ndotësit (KE, 2006)

Legjislacioni referues

Rregullimi bazë	Rregullorja (EC) Nr. 178/2002 – Ligji i Përgjithshëm i Ushqimit.
	Rregullorja e Këshillit 315/93 EEC.
Aplikacion	Rregullorja e Komisionit (EC) 1881/06 që përcakton nivelet maksimale për disa ndotës në produkte ushqimore ³ , e ndryshuar.
	Rregullorja e Komisionit (EC) 2020/2040 (duke ndryshuar Rregulloren (EC) 1881/06 prezanton një risi veçanërisht të rëndësishme për BAM-in e tharë.

Përshkrim

Parimet bazë të legjislacionit të BE-së për ndotësit në ushqim janë të përcaktuara në Rregulloren e Këshillit 315/93/EEC dhe të specifikuara në Rregull. EC 1881/06

Nivelet e ndotësve duhet të mbahen aq të ulëta sa mund të arrihet në mënyrë të arsyeshme, duke aplikuar praktika të mira për prodhimin dhe prodhimin primar (GAP dhe GMP).

Nivelet maksimale janë vendosur për disa ndotës (EC, 2006); kufijtë janë të ndryshëm midis BAM-ve të ndryshme të freskëta (të klasifikuara si “barishte” në Reg. (EC) 1881/06).

Ekzistojnë gjithashtu kufij të ndryshëm midis BAM-it të freskët dhe të tharë, të përshkruar më poshtë në dy kapituj të veçantë.

Barishte (BAM e freskët)

Kërkesat ligjore për ndotësit që lidhen me BAM-et e përfshira në këtë studim janë si më poshtë:

Tabela. Kufijtë e ndotësve në BAM të përzgjedhur: metale dhe kimikate			
Ndotës/Produkt	Metalet		Kimikatet Perklorati mg/kg
	Plumbi mg/kg	Kadmium mg/kg	
BAM e freskët			
Rigon	0.10	0.20	na
Trumzë	0.10	0.20	na
Sherebela	0.10	0.20	na
Të gjitha hartat e tjera	0.10	0.20	na
Burimi: KE, 2006			

Burimi: KE, 2006

SHOQATAT ANËTARE

AVALB FEDINVEST BKFSH EKR IBMA HABA AOA UPM LEAA ADAMA ABA SHGF ALBAFLOR

SHKPVF RKUK SVP MSHKM BIOADRIA PPAM SHT UOTSH KEA BIOPANT ADAD PSN

KËSHILLAT RAJONALE

TIRANA DURRESI FIERI ELBASANI SHKODRA DIBRA

LEZHA GJIROKASTRA KORÇA BERATI VLORA KUKESI

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

www.kashalbania.org

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

KREDI E SHPEJTË MIKRO

PËR ÇDO QËLLIM BIZNES APO INDIVID

KREDI MIKRO

deri në **2,500,000** LEKË

Analizë e zinxhirit të vlerës, standardeve të eksportit dhe mundësive për integrim në tregjet e Bashkimit Evropian

(Vijon nga faqja 7)

Nivelet maksimale të lejuara përditësohen shpesh; për më tepër, blerësit shpesh kërkojnë nivele më të ulëta të ndotësve dhe mbetjeve PPP në krahasim me kërkesat ligjore.

Nuk ka nivele specifike maksimale të ndotësve të përcaktuara për Helichrysum dhe Lavender kur përdoren si produkte ushqimore; megjithatë, përdorimi i tyre është mjaft i kufizuar. Në Reg. (EC) 1881/06 ato janë të përfshira në “barishte”

*Nuk është përcaktuar niveli maksimal i ndotësve për **nitratet** për produktet e konsideruara;* megjithatë, një kufi i tillë është vendosur për marulen dhe disa perime të tjera me gjethe.

*Nuk është përcaktuar niveli maksimal i ndotësve për **mykotoksinat** për produktet e konsideruara;* megjithatë, një kufi i tillë është vendosur për BAM-të dhe frutat e thata.

BAM të tharë

BAM-ve te thara përfshijnë kryesisht produkte të përdorura për aromatizimin e ushqimit dhe çajrat bimorë.

Kufijtë e vendosur për metalet dhe ndotësit kimikë janë në shumicën e rasteve të njëjtat (përveç perkloratit në barishtet e thata) të aplikuara për BAM të freskët; megjithatë, kufijtë e tillë janë më të vështirë për t’u përmbushur, për shkak të përqendrimit më të lartë të lëndës së thatë në BAM të tharë.

Kufijtë e vendosur për toksinat janë në disa raste të ndryshme për bimët e thara nga ato të freskë-ta, kryesisht sepse ndotësit dhe toksinat janë më të përqendruara në BAM-et e thara dhe rreziqet mikrobiologjike janë gjithashtu më të larta.

Vëmendje e veçantë i është kushtuar vendosjes së nivelit maksimal të toksinave në barishtet e thata, erëzat dhe infuzionet bimore. *Në Reg. (EC) 1881/06 të gjitha BAM-të që lidhen me këtë studim janë klasifikuar si barishte, duke përfshirë sherebelën, helichrysum dhe livando, të cilat për qëllime të tjera kanë një klasifikim të ndryshëm.*

Një çështje specifike dhe e fundit lidhet me futjen në vitin 2020 të një niveli maksimal të *alkaloideve pirolizidine*, për shkak të toksicitetit afatshkurtër dhe potencialit afatgjatë të kancerogjenitetit midis përdoruesve të çajrave bimorë.

Alkaloide pirrolizidine prodhohen natyrshëm nga disa bimë si një mbrojtje nga dëmtuesit⁴; Këto bimë mund të kontaminojnë BAM-et më të përdorura nëpërmjet kontaktit; ato hidhen gjatë procesit të përzgjedhjes/pastrimit për prodhimin e BAM-eve të thara, por në atë moment ka ndodhur tashmë kontaminimi i kontaktit me alkaloide; si pasojë, kjo ndotje nga kontakti duhet të parandalohet gjatë kultivimit, gjë që po rezulton veçanërisht e vështirë.

Me futjen e Reg. 2020/2040 një nivel maksimal i alkaloideve pirolizidine në infuzionet bimore. Në lidhje me BAM-et e thara objekt studimi, kufijtë *janë vendosur në* 200 µg /kg për rigon dhe sherebelë dhe barishte të përziera 400 µg /kg për çajin 100% të trumzës.

Mbetjet	
<i>Legjislacioni referues</i>	
Rregullimi bazë	Rregullorja (EC) Nr. 178/2002 - Ligji i Përgjithshëm i Ushqimit Rregullorja (EC) 825/2004
Aplikacion	Rregullorja (EC) 396/2005 mbi nivelet maksimale të mbetjeve të pesticideve në ose në ushqime dhe ushqime me origjinë bimore dhe shtazore

Përshkrim

Rregullorja (EC) 396/2005, e njohur edhe si “Rregullorja MRL” përcakton Nivelet Maksimale të Mbetjeve – MRL në produktet ushqimore të disa produkteve kimike që janë të dëmshme për shëndetin e njeriut. Për këtë qëllim, Autoriteti Evropian i Sigurisë Ushqimore (EFSA) vlerëson sigurinë për konsumatorët, bazuar në toksicitetin e pesticidit, nivelet maksimale të pritura në ushqim dhe dietat e ndryshme të evropianëve.

Rregullorja harmonizon dhe racionalizon rregullat e mëparshme të vendosura në nivel BE dhe kombëtar.

MRL-të zbatohen për 315 produkte të freskëta dhe për të njëjtat produkte pas përpunimit, të rrregulluara për të marrë parasysh hollimin ose përqendrimin gjatë procesit. Legjislacioni mbulon pesticidet e përdorura aktualisht ose më parë në bujqësi brenda ose jashtë BE-së (rreth 1100) dhe lloje të tjera kimikatesh të përdorura për qëllime të tjera, p.sh. në sterilizimin e produkteve ushqimore.

Një **MRL e përgjithshme e paracaktuar prej 0.01 mg/kg** zbatohet kur një pesticid nuk përmendet në mënyrë specifike. Megjithatë, ka shumë substanca për të cilat janë vendosur MRL.

Për shkak të numrit shumë të madh të MRL të aplikuara për çdo kategori produktesh (në rendin e dhjetëra mijëra), ***u krijua një bazë e të dhënave e pesticideve të BE-së***.

Fermerët, tregtarët dhe importuesit janë përgjegjës për sigurinë ushqimore, e cila përfshin pajtueshmërinë me MRL-të. Autoritetet e shteteve anëtare janë përgjegjëse për kontrollin dhe zbatimin e MRL-ve. Për të siguruar që kjo të bëhet në mënyrë adekuate dhe uniforme, Komisioni ka tre instrumente:

1) *Programi i koordinuar i kontrollit shumëvjeçar të BE-së* përcakton për çdo Shtet Anëtar kombinimet kryesore të pesticideve-kulturave për t’u monitoruar dhe numrin minimal të mostrave që duhen marrë. Shtetet anëtare duhet të raportojnë rezultatet, të cilat publikohen në një raport vjetor.

2) *Laboratorët e referencës së BE-së* bashkërendojnë, trajnojnë stafin, zhvillojnë metoda analize dhe organizojnë teste për të vlerësuar aftësitë e laboratorëve të ndryshëm kombëtarë të kontrollit.

3) Zyra e **Komisionit për Ushqimin dhe Veterinarinë** kryen inspektime në Shtetet Anëtare për të vlerësuar dhe audituar aktivitetet e tyre të kontrollit.

Nëse mbetjet e pesticideve gjenden në një nivel shqetësues për konsumatorët, Sistemi i Paralajmërimit të Shpejtë për Ushqimin dhe Ushqimin (RASFF) qarkullon informacionin dhe merren masa për të mbrojtur konsumatorin.

Baza e të dhënave të pesticideve të BE-së

Baza e të dhënave është e disponueshme në internet (EC, 2023h) dhe është e hapur për publikun. Ai i lejon përdoruesit të kërkojnë informacion mbi substancat aktive të përdorura në produktet për mbrojtjen e bimëve, Nivelet Maksimale të Mbetjeve (MRL) në produktet ushqimore dhe autorizimet emergjente të produkteve për mbrojtjen e bimëve në Shtetet Anëtare. Kërkimet mund të bëhen në përputhje me kategoritë e mëposhtme:

1) *Substancat aktive*. Baza e të dhënave përmban informacion mbi substancat aktive (përfshirë ato që janë me rrezik të ulët ose kandidatë për zëvendësim) dhe substancat bazë, të miratuara ose të pamiratuara në BE. Përfshihen gjithashtu disa mbrojtës dhe sinergjikë që nuk janë vlerësuar ende në nivel të BE-së.

2) *Produktet ushqimore*. Përdoruesit mund të kërkojnë për një produkt të caktuar ushqimor (p.sh.

domate) dhe të marrin MRL-të për të gjitha mbetjet e pesticideve që zbatohen për atë produkt.

3) *Mbetjet e pesticideve dhe MRL-të që aplikohen për mbetje të tilla* në produktet ushqimore. Përdoruesit mund të zgjedhin një mbetje të veçantë pesticidi në produkte ushqimore specifike dhe të gjejnë MRL-të aktuale ose historike që zbatohen ligjërisht. Përdoruesit gjithashtu mund të shkarkojnë të dhëna në MRL.

4) *Autorizimet e urgjencës PPP në Shtetet Anëtare të BE-së*. Shtetet Anëtare janë plotësisht përgjegjëse për dhënien e autorizimeve emergjente, kështu që baza e të dhënave përfshin vetëm informacionin e dhënë nga Shtetet Anëtare.

Mikrobiologjike	
<i>Legjislacioni referues</i>	
Rregullimi bazë	Rregullorja (EC) Nr. 178/2002 – Ligji i Përgjithshëm i Ushqimit. Rregullorja (EC) Nr. 825/2004.
Aplikacion	Rregullorja (EC) Nr. 2073/2005 mbi kriteret mikrobiologjike për produktet ushqimore.

Përshkrim

Rregullorja përcakton dy lloje kriteresh mikrobiologjike me të cilat bizneset ushqimore duhet të respektojnë, të renditura në Aneksin I të saj, konkretisht: i) kriteret e sigurisë ushqimore dhe, ii) kriteret e higjienës së procesit.

Bizneset ushqimore në çdo fazë të prodhimit, përpunimit dhe shpërndarjes së ushqimit, duke përfshirë shitjen me pakicë, duhet, si pjesë e procedurave të tyre të bazuara në parimet HACCP dhe duke përdorur praktika të mira higjienike, të sigurojnë që:

- furnizimi, trajtimi dhe përpunimi i lëndëve të para dhe të produkteve ushqimore nën kontrollin e tyre kryhen në mënyrë të tillë që të plotësohen kriteret e higjienës së procesit;
- kriteret e sigurisë ushqimore të zbatueshme gjatë gjithë jetëgjatësisë së produkteve mund të përmbushen në kushte të arsyeshme të parashikueshme të shpërndarjes, ruajtjes dhe përdorimit.

- Për çdo kategori ushqimore, rregullorja dhe aneksi i saj specifikojnë:
- Mikroorganizmat për të cilët duhet të testohet.
- Plani i kampionimit (numri i njësive që do të testohen, frekuenca, etj.);
- Kufijtë për çdo njësi mostër të testuar;
- Metoda analitike e referencës që do të përdoret;
- Faza në të cilën zbatohet kriteri (p.sh. fundi i procesit të prodhimit, ose në kohën e procesit të prodhimit kur numërimi i një mikroorganizmi të caktuar pritet të jetë më i lartë);
- Veprimi në rast të rezultateve të pakënaqshme.

Të gjitha BAM-et e freskëta dhe të thara janë në rrezik të kontaminimit mikrobiologjik, veçanërisht në segmentet e zinxhirit të furnizimit pas vjeljes dhe transportit. Këto rreziqe kontrollohen nëpërmjet praktikave të përshtatshme pas vjeljes. Disa praktika, të tilla si tymosje, lejohen për eksport në SHBA, por jo në BE.

Megjithatë, *BAM-et e thara janë segmenti për të cilin rreziqet që lidhen me aspektet mikrobiologjike të sigurisë ushqimore janë të larta*, pasi një numër patogjenësh të rrezikshëm mund të shkaktohen në procesin e grumbullimit, përgatitjes, përpunimit (prerja, përzgjedhja, tharja), trajtimi, magazinimi. dhe transportit. Gjithashtu, përhapja e mikroorganizmave mund të gjenerojë mbetje në produkt: për shembull, nitratet mund të gjenerohen nga bakteret që shumohen në BAM.

Për t’u përballur me këto rreziqe, duhet të përdoren trajtime specifike dhe pajisje përkatëse.

Për shembull, nivelet e larta të Salmonellës tashmë penguan eksportin e BAM-ve të thara në SHBA dhe vendet e BE-së. Në disa vite u desh që sherebela shqiptare të eksportohej për t’u shitur në SHBA në një vend të tretë, ku trajtohej me avull dhe (pasi) eksportohej në SHBA.

Metodat kryesore për sterilizimin e BAM-ve të thara janë: i) avulli, ii) rrezatimi, iii) tymosja.

Për të eksportuar në vendet e BE-së, sterilizimi/pasterizimi me avull⁵ është miratuar kryesisht.

Sipas legjislacionit të BE-së, rrezatimi është i ligjshëm, por nuk pëlqehet nga blerësit dhe konsumatorët pasi etiketa duhet të tregojë nëse një produkt është i rrezatuar.

Tymi me metil bromid dhe oksidet e etilenit është i ndaluar (që nga viti 1991) dhe tymosja me oksid propileni lejohet, por përdorimi i tij nuk është një praktikë e preferuar pasterizimi.

Në veçanti, përdorimi i oksidit të etilenit konsiderohet i rrezikshëm, deri në atë pikë sa përfshihet në substancat për të cilat Reg. (EC) 396/2005 përcakton një Nivel maksimal të mbetjeve - MLR.

Trupat dhe lëndët e huaja

Lënda e huaj përkufizohet si çdo lloj ndotësi i jashtëm i futur në një produkt ushqimor në çdo moment të prodhimit ose shpërndarjes së tij. Ai përfshin dëmtuesit dhe larvat e ngordhura dhe të gjalla (p.sh. mizat, minjtë etj.), dheun, jashtëqitjet, gurët, flokët, thonjtë, fashotë, copa lecke pastrimi, fragmente plastike ose metali, karton, qelq, copa metali, etj..

Prania e lëndëve të huaja në BAM, të freskëta apo të thara mund të jetë e dëmshme për shëndetin e njeriut dhe/ose krijon rreziqe fitosanitare (p.sh. prania e disa dëmtuesve të gjallë); Edhe në rastin kur konsumatorët nuk përbëjnë ndonjë rrezik, prania e trupave të huaj mund të ndikojë në cilësinë në një nivel që produkti nuk mund të tregtohet ose, nëse tregtohet, mund të refuzohet.

Problemi më i zakonshëm dhe më serioz në lidhje me trupat e huaj në BAM-të objekt i këtij studimi *lidhet me praninë e trupave të huaj në BAM të tharë*, si papastërtitë, gurët, insektet, jashtëqitjet, mbetjet metalike ose qelqi. Vështirësia për të reduktuar praninë e trupave të huaj në BAM-et e egra të mbledhura ka qenë një nga nxitësit fillestarë që i bëri eksportuesit shqiptarë të fokusoheshin në BAM-et e kultivuara.

Nuk ka asnjë kufi zyrtar për trupat e huaj në dërgesat e erëzave dhe bimëve në tregun evropian, ndërkohë që rregulla të zyrtarizuara janë vendosur nga FDA (2015) dhe Shoqata Amerikane e Tregtisë së Erëzave (ASTA); si pasojë, shumica e blerësve evropianë përcaktojnë kërkesat e tyre të specifikimit ose ndjekin specifikimin e pastërtisë së ASTA, i cili përcakton praninë

(Vijon në faqen 11)

^[5] Sterilizimi me avull i MAP-ve të thara arrihet përmes kontaktit të shkurtër (20-40 sekonda) me avull me presion të lartë në një temperaturë që mund të ndryshojë midis 102°C dhe 122°C

Analizë e zinxhirit të vlerës, standardeve të eksportit dhe mundësive për integrim në tregjet e Bashkimit Evropian

(*Vijon nga faqja 10*)

maksimale të insekteve të ngordhura, jashtëqitjeve, mykut dhe lëndëve të tjera të huaja. Dokumenti Minima i Cilësisë i Shoqatës Evropiane të Erëzave nuk lejon praninë e objekteve të huaja me di-ametër më të madh se 2 mm.

Për të parandaluar ndotjen me insekte, furnizuesit jo-BE duhet të zbatojnë masa parandaluese, të tilla si trajtimi termik ose tymosje, duke përdorur vetëm ata tymues të aprovuar në tregun e destinacionit. Përdorimi i detektorëve optikë, metalikë dhe të ngjashëm rekomandohet gjithashtu për të paran-daluar kontaminimin me trupa të huaj. Megjithatë, klasifikimi fizik dhe kontrolli me sy rekomandohet gjithmonë, edhe nëse janë instaluar detektorë.

Fitosanitare	
<i>Legjislacioni referues</i>	
Rregulla të përgjithshme:	Reg. (BE) 2016/2031 për masat mbrojtëse kundër dëmtuesve të bimëve
Zbatimi:	Zbatimi i Rregull. (BE) 2019/2072 (KE, 2019) Reg. (BE) 2016/2031 (KE, 2016)

Përshkrim

Legjislacioni përditësohet vazhdimisht dhe versionet e reja të rregullores lëshohen çdo tre deri në gjashtë muaj⁶.

Certifikimi fitosanitar⁷ kërkohet për importin e të gjitha bimëve, me disa përjashtime⁸. Parashiko-hen dispozita specifike për materialin e shumimit, drurin dhe farat.

Rregullorja përmban gjithashtu një listë të të gjitha bimëve/ushqimeve me origjinë bimore që janë të ndaluara në BE (Aneksi VI) dhe atyre bimëve ose pjesëve të bimëve për të cilat kërkohen tregues shtesë në certifikatën fitosanitare (Aneksi VII). Aktualisht (shkurt 2023), asnjë BAM nga Shqipëria nuk është i ndaluar. Certifikatat fitosanitare duhet të ofrojnë indikacione se produkti është: i) i kontrol-luar siç duhet, ii) i pastër nga dëmtuesit⁹ dhe iii) në përputhje me dispozitat e përfshira në Rregull. (BE) 2019/72

Deklaratat shtesë që duhet të tregohen në certifikatat fitosanitare për eksportet në Bashkimin Evropian kërkohen në nenin 71.2 të Rregullores për Shëndetin e Bimëve (BE) 2016/2031.

4.3.2.5 Kërkesat e marketingut	
<i>Legjislacioni referues</i>	
Rregulla të përgjithshme:	Reg. (BE) 1308/2013 (KE, 2013)
Zbatimi:	Zbatimi i Rregull. (BE) 543/2011 (KE, 2011b).

Nuk ka asnjë standard specifik të marketingut për bimët e freskëta të përcaktuara nga Komisioni Ekonomik i Kombeve të Bashkuara për Evropën (UNECE), por zbatohen Standardet e Përgjithshme të Marketingut të Rregullores (KE) Nr. 543/2011 (Shtojca 1 Pjesa A).

Standardet e përgjithshme të marketingut kërkojnë që barishtet e freskëta të jenë:

- i paprekur, i shëndoshë dhe i pastër;
- pa lëndë të jashtme të dukshme;
- pa dëmtues;
- pa lagështi të jashtme, erë ose shije të huaj.

Për barishtet e freskëta, cilësia e gjethes është më e rëndësishme, duke përfshirë ngjyrën e saj dhe ekuilibrin midis kërcellit dhe gjetheve. Duhet të shmanget gjithashtu kalbja, mavijosje, nxirje, zverdhje, mbetje pesticidesh, ngjyra e pabarabartë dhe mungesa e gjetheve. Uniformiteti i produktit është i rëndësishëm. Gjendja e bimëve të freskëta duhet të jetë e një niveli që u mundëson atyre t'i rezistojnë transportit dhe trajtimit.

Disa vende që eksportojnë BAM të freskëta në Evropë, si Izraeli, zhvilluan procedura specifike të inspektimit të cilësisë dhe standarde kombëtare të bimëve të freskëta për eksport, bazuar në përvojën tregtare¹⁰.

Shembujt e kontrolleve të konformitetit bëhen në kufi, përpara se produktet të hyjnë në territorin doganor të BE-së. Megjithatë, “Në disa vende të treta që ofrojnë garanci të kënaqshme përputhsh-mërie, kontrollet para eksportit mund të kryhen nga organet inspektuese të atyre vendeve të treta. Kur zbatohet ky opsion, Shtetet Anëtare duhet të verifikojnë rregullisht efektivitetin dhe cilësinë e kontrolleve para eksportit të kryera nga organet inspektuese të vendeve të treta (KE, 2011). *Aktu-alisht, kontrollet e konformitetit për BAM-et e importuara nga Shqipëria kryhen nga vendi importues dhe nuk mund të kryhen në Shqipëri.*

Kontrollet e konformitetit kryhen në mënyrë selektive nga organet e kontrollit për të siguruar për-puthjen me standardet e marketingut. Këto kontrolle bazohen në një analizë rreziku dhe përqendro-hen te tregtarët që kanë më shumë gjasa të kenë mallra që nuk përputhen me standardet.

Etiketimi	
<i>Legjislacioni referues</i>	
Rregulla të përgjithshme:	Rregullorja (EC) Nr. 178/2002 – Ligji i Përgjithshëm i Ushqimit Direktiva 2000/13/KE
Zbatimi:	Zbatimi i Rregull. (BE) 1169/2011 (KE, 2011) Reg. (BE) 543/2011

Përshkrim

Në etiketimin e BAM-ve të freskëta dhe të thara, duhet bërë një dallim i madh midis: i) produkteve të paketuara për tregtim me shumicë, të përcaktuara gjithashtu si dërgesa me shumicë e lëndëve të para botanike dhe, ii) produkteve të paketuara paraprakisht në paketim të mbyllur me pakicë¹¹. Produktet e paketuara paraprakisht në paketim të mbyllur me pakicë duhet të aplikohen në

Reg. (BE) 1179/2011, si çdo ushqim tjetër, ndërsa produktet e paketuara për tregtim me shumicë i nënshtrohen rregullave të ndryshme dhe më pak komplekse të etiketimit.

Megjithatë, shumë produkte kanë specifikat e tyre të etiketimit. Për këtë qëllim, BE-ja krijoi një bazë të dhënash mbi kërkesat e etiketimit, ku etiketimi përshkruhet sipas produktit ose kategorisë së produkteve (EC, 2023i).

BAM të freskëta dhe të thara për përdorim ushqimor në paketim me shumicë

BAM-et e thara në paketim me shumicë duhet të përmendin informacionin e mëposhtëm:

- Emri dhe adresa e paketuesit ose dispeçerit;
- Emri dhe shumëllojshmëria (vetëm nëse është e aplikueshme)¹² e produktit;
- Vendi i origjinës;
- Klasa dhe madhësia, nëse është e aplikueshme (që nuk është rasti për BAM-et e përzgjedhura);
- Shenja zyrtare e kontrollit për të zëvendësuar emrin dhe adresën e paketuesit (opsionale);
- Disa trajtime specifike pas vjeljes; për shembull, agjentët kundër mykut të shtuar në një trajtim pas vjeljes duhet të përmenden në paketimin tregtar; për produktet e përzgjedhura nuk ka trajtime të pranuara PH që të tregohen në etiketë.

Nëse është e aplikueshme, informacioni mbi certifikimin vullnetar duhet të jepet përveç logos së certifikimit, p.sh. emri i organit inspektues dhe numri i certifikimit për certifikimin organik ose GGN nëse certifikohet GLOBALG.AP

Lidhur me *BAM-in*, sipas Qendrës Ndërkombëtare të Tregtisë, si rregull i përgjithshëm, etiketat që shoqërojnë dërgesat me shumicë të lëndëve të para botanike në BE duhet të përfshijnë informa-cionin bazë të mëposhtëm:

- Emri i përbashkët i materialit botanik;
- Emri latin i materialit botanik; (me pakicë po, vetëm BAM me shumicë);
- Pesha neto; (vetëm të paketuara paraprakisht);
- Shenja e lotit me shënimin e paraprirë nga shkronja ‘L’;
- Vendi i origjinës ose vendi i prejardhjes;
- Emri dhe adresa e eksportuesit;
- Nëse është e çertifikuar (p.sh. Organike, Biodinamike, Fair for Life, Fairtrade ose FairWild), informacion mbi organin e kontrollit të certifikimit dhe certifikimit.

BAM të freskëta dhe të thara të paketuara paraprakisht në paketim të mbyllur me pakicë

Nëse produkti ofrohet i pakeluar paraprakisht në ambalazh të mbyllur për konsum përfundimtar, duhet të jepet informacion më i plotë në përputhje me Rregulloren 1169/2011; Gjithashtu, informa-cioni duhet të jepet në gjuhën zyrtare të vendit ku shitet produkti ose në një gjuhë që kuptohet nga klienti. Duhet të jepet informacioni i mëposhtëm:

- Emri i përbashkët i produktit;
- Emri i plotë i vendit të origjinës;
- Emri dhe adresa e prodhuesit, paketuesit, importuesit, pronarit të markës ose shitësit (shitësit me pakicë) në BE që e vendos produktin në treg, dhe formulimi “Paketuar për:”, nëse është e apli-kueshme;
- Përmbajtja neto në peshë;
- Qëndrueshmëria minimale – data më e mirë përpara;
- Shumë numra;
- Deklarata e vlerës ushqyese (kur përzihet me produkte të tjera ushqimore);
- Shënimi “I ambalazhuar në atmosferë mbrojtëse”, nëse është e aplikueshme;
- Informacion shtesë në lidhje me madhësinë, varietetin ose llojin tregtar dhe trajtimin pas vjeljes mund të sigurohet në etiketimin e produktit për produktet me standarde specifike të marketing-ut (CBI, 2022b). Rregullorja specifikon disa trajtime specifike pas vjeljes që duhet të tregohen në etiketë; megjithatë, për produktet objekt të këtij studimi nuk pranohen trajtime pas vjeljes që, nëse aplikohen, duhet të tregohen në etiketë.

BAM-et e thara (duke përfshirë çajrat bimore) konsiderohen produkte të përpunuara; paketimi përkatës duhet të japë informacionin e mëposhtëm:

- Emri i ushqimit;
- Lista e përbërësve (nëse ka më shumë se një përbërës);
- Një tregues i përbërësve që mund të shkaktojnë alergji ose intolerancë, nëse është e aplikue-shme;
- Sasia e disa përbërësve ose kategorive të përbërësve nëse evidentohet në emërtimin tregtar ose pretendimet në etiketë (QUID);
- Sasia neto;
- Data e qëndrueshmërisë minimale ‘më e mira përpara’ ose data e ‘përdorimit deri’;
- Çdo kusht i veçantë i ruajtjes dhe/ose kushte përdorimi;
- Emri ose emri i biznesit dhe adresa e operatorit përgjegjës të biznesit të ushqimit;
- Vendi i origjinës ose vendi i prejardhjes;
- Udhëzime për përdorim;
- Deklarata ushqyese;
- Tregues për shumë.

¹¹ Këto janë produkte të gatshme për shitje direkt në pikat e shitjes me pakicë, të cilat nuk mund të preken apo konsumohen pa hapur një ambalazh të mbyllur; për shembull, luleshtrydhet e shitura në tabaka dhe të mbështjella në një fletë plastike të mbyllur janë të parapaktuara për shitje me pakicë, ndërsa luleshtrydhet në të njëjtat tabaka, por jo të mbyllura (që të mund të preken, të ndryshohet përmbajtja e çdo tabakaje etj.) konsid-erohen të paketuara për tregti me shumicë.

¹² Emri i produktit në rastin e kutive të mbyllura, ku përmbajtja nuk është e dukshme. Emri i varietetit vetëm për prodhime specifike: asnjë nga gjashtë llojet e përzgjedhura të produkteve të shqyrtuara nga ky studim nuk bie në këtë rast specifik.

KËNDI I EKSPERTIT

Libri i ri me titull “Bujqësia Biologjike” me autor Prof. Ass. Dr. Enver Isufi, një botim themelor në këtë fushë

Nga Profesor Sokrat Jani

(Nga fjala e mbajtur në Akademinë e Shkencave, kur u përurua ky libër)

Profesor Sokrat Jani

I nderuar Profesor Enveri,

Është kënaqësi dhe ndihem i nderuar që marr pjesë në një takim të tillë të promovimit të këtij libri të veçantë për mua, por edhe të mirëseardhur për bujqësinë shqiptare, për fermerët, specialistët dhe konsumatorin tonë. Ajo çka e bën këtë libër të rëndësishëm dhe pothuajse unik për vendin tonë është tematika e tij, por edhe autori, Prof. Enver Isufi, një studiues i përkushtuar dhe specialist i palodhur, shumë aktiv, me rol dhe kontribut të padiskutuar në lëvizjen tone kombëtare për një bujqësi me vizion tejet të ri, me mendimin dhe filozofinë progresive të zhvillimit të produkteve biologjike, të tregut dhe të vetë konsumatorëve.

Nuk është vepra e parë e Profesor Enverit kjo, ai herë pas here na ka sjellë botime me vlera të larta edhe në fushën e letrave, në publicistikë, në satirë, etj. Unë kam patur nderin që një pjesë të mirë të tyre i kam lexuar dhe e them me bindje se edhe në ato ka pasur tharmin BIO, se i tillë është Enveri, i edukuar dhe formuar BIO. Unë kujtoj me nostalgji Enverin dhe një grup shokësh, specialistë, atdhetarë dhe vizionarë të një bote miqësore, atë ditë të zymtë qershori '97, që ende ndihej gjithandej era e barutit, u mblodhëm me guximin dhe ëndrrën e madhe për themelimin e shoqatës më tolerante dhe më miqësore me natyrën dhe njeriun, shoqatën Shqiptare të Bujqësisë Organike. (SHBO) Dikujt tjetër në ato ditë kjo i dukej diçka

absurde, por jo për pjesëmarrësit e atij takimi të cilët, pa u trembur dhe me besim për të ardhmen, erdhën nga rrethe të ndryshme për ta bërë atë ëndërr një realitet. Enveri erdhi nga Durrësi, Roberti (Damo) nga Korça, etj. Rrodhën ditët dhe vitet e ajo ëndërr zgjoi interesa të mëdha, brenda dhe jashtë vendit. U bashkuan me atë ëndërr shumë njerëz, të bujqësisë, të artit dhe kulturës, specialistë dhe fermerë, shqiptarë dhe të huaj (Enveri i hapi rrjetet e komunikimit në Zvicër, Gjermani, etj).

Po le të ndalemi tek libri. Sikurse thashë më lart, ajo çka e bën këtë libër të rëndësishëm dhe pothuajse unik për vendin tonë është tema e tij. Unë do e quaja atë “Kushtetuta e Bujqësisë Biologjike”. Trajtohen aty konceptet bazë të këtij sistemi prodhimi bujqësor, kriteret bazë, praktikat e prodhimit dhe marketingut, etj., etj., për të cilat folën këtu më gjerësisht Prof. Dr. Fatbardh Sallaku dhe Prof. Dr. Endrit Kullaj.

Librin e quaj shumë të vlefshëm dhe një ndihmesë të çmuar, si për studentët e kësaj shkence, specialistët, konsumatorët, ashtu edhe për politikëbërësit. Por unë dua të ndalem pak në një aspekt tjetër, si këto dijeni dhe mesazhe shkojnë tek prodhuesit dhe konsumatori? Ç'duhet bërë për të krijuar një klimë bashkëpunimi në masën e prodhuesve të produkteve biologjike, por edhe në të gjithë zinxhirin e tregut dhe deri tek konsumatorët. Unë shoh që ka paqartësi jo vetëm tek konsumatori, tek të rinjtë, madje edhe tek

njerëzit e medias lidhur me konceptin “Produkte bujqësore BIO”. Shpesh dëgjojmë tregtarët që thërrasin tek shitoret e tyre: Eja blini këtu, këto (fruta e perime) janë Bio! Madje shkruajnë edhe etiketa “Mollë, domate, specia, preshe, etj. BIO”.

Kur i pyet ku janë furnizuar dhe pse i quan produkte BIO, shikon se nuk e kanë fare të qartë konceptin e bujqësisë dhe të prodhimit BIO. Nuk dua të përmend këtu absurditete, që shkojnë deri tek ndonjë reklame për enët e kuzhinës në një TV lokal, që i quan “Set tenxhere BIO”!!!!

Edukimi qytetar është i rëndësishëm për të patur suksese. Duhet të përdoren të gjitha rrugët dhe mjetet për edukimin dhe sensibilizimin e prodhuesve, tregtarëve dhe konsumatorëve të 3 produkteve bujqësore, posaçërisht për ato që vijnë nga një sistem prodhimi dhe certifikimi BIO, duke i pasuruar materialet me informacione të reja.

Nga ana tjetër lipset të diskutohen me të gjithë aktorët e mundshëm dhe më në hollësi rrugët për zhvillimin e këtij sistemi bujqësie me të ardhme të sigurt për vendin tone. Më lejoni ta mbyll fjalën time me një urim për ty, Prof Enveri.

Uroj të kesh jetë të gjatë, shëndet të mirë dhe qofsh për herë kështu, aktiv, për të na sjellë kontribute të tjera në dobi të bujqësisë dhe shoqërisë shqiptare.

Faleminderit!

Kulinaria nxitje turizmit, listë me produkte tipike për t'u regjistruar

Kulinaria konsiderohet si një pjesë e pandashme e turizmit dhe me shumë potencial në zhvillimin e këtij sektori që jep një kontribut të madh në ekonominë e vendit.

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural në bashkëpunim me Agjencinë Gjermane për Bashkëpunimin Ekonomik, po punojnë për hartimin e një liste me

produkte tradicionale shqiptare, të cilat kanë potencialin për t'u regjistruar si skema cilësie, që do të shtojnë vlerë në zhvillimin e turizmit.

Sipas ekspertëve të fushës, turizmi dhe zhvillimi i tij, falë dhe politikave për diversifikimin e ofertave turistike, ka rritur interesin e turistëve të huaj, të zgjedhin vendin tonë për të pushuar.

Konkretisht ekspertët po punojnë në regjistrimin si skema cilësie të recetave të vjetra, ku bëjnë pjesë shumë produkte vendase.

Sipas tyre, në gjysmën e territorit janë screenuar dhe ka mbi 50 produkte që sot kanë potencialin për tu regjistruar si skema cilësie siç i ka Italia.

Ata vlerësojnë se vendi ynë ka qindra produkte që

meritojnë të regjistrohen.

MBZHR vitet e fundit po mbështet ngritjen e agroturizmeve si shembujt që po kthehen në trend tashmë nga shumë fermerë dhe banorë të zonave rurale, që investimet në prodhime tipike të zonës dhe i kanë kthyer fermat apo shtëpitë e tyre, në oaze të mikpritjes turistike.

Pamja e qiellit gjatë muajit gusht 2025

Më 9 gusht - Hëna e Plotë.
Hëna do të jetë e vendosur në anën e kundërt të Tokës

Parashikimi i motit për muajin gusht 2025 në Tiranë (Zona bregdetare)

Dt.	Temperatura e ajrit °C		Temp. reale që ndjehet °C	Shiu		Era				UV Indeks	Përshkrimi i shkurtër i motit	Simboli
	U	L		mm	Orë	Km/Orë		Drejtimi				
						D	N	D	N			
1	24	33	23-38-32	0	0	6	9	VVL	VVP	9	Kryesisht me diell	
2	24	32	24-36-31	0	0	9	7	VVL	VP	9	Diell i ndritshëm	
3	23	31	24-37-30	2.2	1	4	7	VVL	VVL	9	Kryesisht me diell	
4	23	22	30-36-30	4.1	1	7	7	VVL	VVL	9	Pjesërisht me diell	
5	22	30	23-36-30	2.4	1	7	6	VVL	VVL	9	Pjesërisht me diell	
6	22	31	22-36-30	0	0	7	7	VL	VVP	9	Diell	
7	22	30	21-36-30	0	0	6	6	JJL	J	9	Diell i bollshëm	
8	22	30	24-35-29	0	0	7	4	VL	VVP	9	Kryesisht me diell	
9	23	31	25-37-31	0	0	6	7	VL	VVP	9	Kryesisht me diell	
10	23	31	24-37-31	0	0	6	9	VL	V	9	Diell	
11	24	32	23-36-30	0	0	9	7	VL	V	9	Diell	
12	23	32	23-36-31	0	0	7	4	JJL	JJP	8	Plot me diell	
13	23	33	25-36-31	0	0	7	4	JL	JJP	8	Plot me diell	
14	24	33	23-38-33	0	0	7	7	JL	J	8	Plot me diell	
15	24	34	23-35-32	0	0	11	17	JJL	JJP	8	Diell	
16	24	33	23-36-32	0	0	9	6	JJP	JJP	8	Plot me diell	
17	23	32	22-38-32	0	0	7	7	PJP	VVL	8	Diell	
18	20	30	19-33-29	0	0	7	4	VL	VVL	8	Pak lagështi me plot diell	
19	23	32	22-34-30	0	0	11	9	JL	J	8	Diell i bollshëm	
20	23	33	22-35-32	0.9	0.5	11	9	JP	VP	8	Një shi në kalim në mëngjes;pastaj pjesërisht me diell	
21	22	30	21-34-29	0	0	7	11	VVL	V	8	Kryesisht me diell	
22	23	32	22-35-31	0	0	7	9	VP	V	9	Kohë me re dhe me diell	
23	22	33	21-34-31	0	0	9	11	VP	VVP	7	Re dhe diell	
24	20	31	18-31-29	0	0	13	20	VVP	VVL	4	Një përzjerje e diellit me vranësirë	
25	19	31	18-32-30	0	0	19	19	VVL	VL	7	Diell i bollshëm	
26	20	32	19-34-31	0	0	11	9	V	VVL	7	Plot me diell	
27	23	33	22-33-31	0	0	9	11	VVP	V	7	Plot me diell	
28	21	33	20-35-32	0	0	9	13	V	VVL	7	Diell dhe nxehtë	
29	21	33	19-35-32	0	0	9	11	V	VVL	7	Nxehtë me kohë me re dhe diell	
30	19	33	18-33-31	0	0	11	11	VVP	V	7	Diell	
31	20	33	20-34-31	0	0	9	7	VVP	VVP	7	Nxehtë me plot diell	

Treguesit mesatarë klimatikë gjatë muajit gusht 2025

Treguesit	Tiranë	Korçë	Vlorë	Shkodër	Dibër	Gjirokastrë
Temperatura e ajrit						
Mesatare (°C)	29	25	29	30	21	26
Maksimale (°C)	33	29	30	34	27	31
Minimale (°C)	26	21	27	26	15	21
Më e larta gjatë viteve (°C)	40 (2021)	37 (2021)	36 (2017)	42 (2019)	35 (2021)	38 (2021)
Më e ulta gjatë viteve (°C)	18 (2011)	13 (2011)	20 (2021)	17 (2011)	6 (2011)	12 (2021)
Numuri i ditëve me Temperatë + 30°C (Ditë dhe %)	25 (81)	11 (35)	16 (52)	28 (90)	6 (19)	21 (68)
Numuri i ditëve me Temperat në + 18°C (Ditë dhe %)	31 (100)	31 (100)	31 (100)	31 (100)	31 (100)	31 (100)
Temperatura e ujit të detit						
Temperatura mesatare °C			25.6			
Temperatura minimale °C			23.5			
Temperatura maksimale °C			27.6			
Era						
Shpejtësia e erës (Km/Orë)	15	11	19	13	10	12
Temperatura e erës (°C)	26	21	27	26	15	21
Reshjet (Shiu)						
Shi (mm)	46	90	17	34	124	43
Numuri i ditëve me shi (Ditë dhe %)	3 (9)	6 (18)	1 (3)	2 (5)	7 (23)	3 (8)
Sasia rekord e shiut gjatë një dite (mm dhe viti)	34.2 (2013)	39.1 (2020)	46.9 (2020)	46.3 (2020)	54.1 (2020)	30.8 (2020)
Lagështia e ajrit (%)	55	62	60	51	65	52
Shkueshmëria (Km)	9.86	9.64	9.95	9.9	9.51	9.86
Mbulimi i qiellit me re (%)	9	16	8	10	16	11
UV index	8	7	8	8	6	7
Orë me diell nëDitë	14	14	14	14	14	14
24Gjatësia e ditës (Orë)	13:50	13:47	13:46	13:52	13:51	13:45
Vlerësimi i muajit	Shumë mirë	Mirë	Shumë mirë	Shumë mirë	Mirë	Shumë mirë

me Diellin dhe faqja e saj do të jetë plotësisht e ndriçuar. Kjo fazë do të ndodhë në orën 09:54 UTC. Kjo hënë e plotë njihej nga fiset e hershme vendase amerikane si Hëna e Bllirit sepse peshqit e mëdhenj të blirit të Liqeneve të Mëdha dhe liqeneve të tjera të mëdha kapeshin më lehtë në këtë kohë të vitit. Kjo hënë është njohur gjithashtu si Hëna e Misrit të Gjelbër dhe Hëna e Kokrrave.

Më 12 Gusht, 13 - Shiu i Meteorëve Perseids. Perseids është një nga shirat më të mirë të meteorëve për t’u vëzhguar, duke prodhuar deri në 60 me-teorë në orë në kulmin e tij. Prodohet nga kometa Swift-Tuttle, e cila u zbulua në vitin 1862. Perseids janë të famshëm për prodhimin e një numri të madh meteorësh të ndritshëm. Shiu ndodh çdo vit nga 17 kor-riku deri më 24 gusht. Ai do të arrijë kulmin këtë vit në natën e 12 gushtit dhe mëngjesin e 13 gushtit. Hëna e zbehtë në rënie do të bllokojë të gjithë mete-orët përveç më të ndritshëmve këtë vit. Shikimi më i mirë do të jetë nga një vendndodhje e errët pas mesnatës. Meteorët do të rrezatojnë nga konstel-lacioni Perseu, por mund të shfaqen kudo në qiell.

Më 19 Gusht - Mërkuri në Zgjatimin Më të Madh Perën-dimor. Planeti Mërkuri arrin zgjatimin më të madh perën-dimor prej 18.6 gradësh nga Dielli. Kjo është koha më e mirë për të parë Mërkurin pasi ai do të jetë në pikën e tij më të lartë mbi horizont në qiellin e mëngjesit. Kërkoni planetin ulët në qiellin lindor pak para lindjes së diellit.

Më 23 Gusht - Hëna e Re. Hëna do të jetë e vendosur në të njëjtën anë të Tokës si Dielli dhe nuk do të jetë e dukshme në qiellin e natës. Kjo fazë do të ndodhë në orën 08:06 UTC. Kjo është koha më e mirë e muajit për të vëzhguar objek-te të zbehta si galaktikat dhe grumbujt yjorë sepse nuk ka dritë hëne që të ndërhyjë.

Parashikimi i motit për muajin gusht 2025

Fraza që në thelb përshkruan më së miri motin në gusht është rrezet e buta të diellit. Gushti në Tiranë do të ndikohet nga klima bregdetare mesdhetare. Kur ud-hëtoni për në Tiranë në gusht, mund të prisni: shi të rrallë, herë pas here stuhi, rrallë mjegull

dhe mot të nxehtë. Gjatë gjithë gushtit duhet të pritet vala e nxehtësisë me mot të nxehtë dhe temperaturë mesatare mbi 34°C. Zakonisht java e tretë është më e nxehta në gusht por mos harroni stuhitë. Ngjarjet e motit që mund të ndodhin gjatë udhëtimit në Tiranë në muajin gusht: 2 herë Shi, 3 herë Bubul-lima (Stuhi), më pak se 1 herë Mjegull. Tirana në gusht do të përjetojë ditë të nxehta me një qiell paksa të vranët. Në mënyrë tipike, temperatura do të luhatet rreth 32°C dhe do të ndihet për 38° C dhe era do të jetë fllad i lehtë.

Temperaturat e larta ditore do të ulen me 2°C, nga 32°C në30°C, rrallë do tëbien nën 25°C ose të kalojnë 36°C. Tem-peratura më e lartë mesatare do

Kalendari bujqësor, muaji gusht 2025

Përgatitur nga Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari

me re ose më së shumti me re është 55%, ndërsa më 21 korrik, dita më e qartë e vitit, mundësia e qiellit të pastër, është 91%.

Parashikimi i motit për muajin gusht 2025 në Korçë (Zona e Ftohtë)

Dt.	Temperatura e ajrit °C		Temp. reale që ndjehet °C	Shiu		Era				UV Indeks	Përshkrimi i shkurtër i motit	Simboli
	U	L		mm	Orë	Km/Orë		Drejtimi				
						D	N	D	N			
1	15	30	15-34-29	0.9	0.5	2	4	LVL	LVL	10	Kryesisht me diell	
2	15	29	16-33-28	3.8	1.5	4	2	LVL	LVL	10	Diell dhe pak re	
3	15	27	15-32-26	6.5	4.5	4	4	LVL	VL	10	Shtimi i vranësirës me disa reshje shiu dhe stuhi në pasdite	
4	15	26	15-27-25	5.8	4.5	4	2	LVL	VL	4	Plot me re me pak shi	
5	14	26	15-27-25	1.8	1	4	2	VL	V	5	Interval i reve dhe diellit	
6	14	27	15-31-26	0	0	4	2	VVL	V	9	Pjesërisht me diell	
7	13	26	14-32-25	0	0	2	6	V	VP	9	Kryesisht me diell	
8	13	26	15-31-25	0	0	2	4	JJP	VP	9	Kryesisht me diell	
9	15	28	16-33-28	0	0	2	4	VVP	VP	9	Kryesisht me diell	
10	15	28	15-33-27	0	0	4	2	LVL	LVL	9	Kryesisht me diell	
11	14	28	15-33-27	0	0	4	4	VL	VP	9	Pjesërisht me diell	
12	15	28	16-32-26	0	0	4	6	P	VP	9	Kryesisht me diell	
13	15	29	16-33-28	0	0	4	7	JP	VP	9	Diell	
14	15	29	15-34-28	0	0	4	6	P	PJP	9	Kryesisht me diell	
15	15	30	16-33-28	0	0	7	11	JJP	PJP	9	Diell	
16	15	29	16-33-28	0	0	7	9	PJP	P	9	Plot me diell	
17	14	29	15-33-28	0	0	7	6	P	VVP	8	Plot me diell	
18	13	28	14-32-27	0	0	2	4	JL	PVP	8	Plot me diell	
19	15	29	15-32-27	0	0	6	7	J	JP	8	Diell	
20	15	29	15-32-28	0	0	7	9	JP	P	8	Kryesisht me diell	
21	13	29	15-32-27	0	0	6	6	VVP	VVP	8	Kryesisht me diell	
22	14	28	15-28-28	0	0	4	4	VVP	V	3	Diell dhe zona me re të ulta	
23	14	29	14-29-28	0	0	4	7	VP	VVP	3	Diell dhe zona me re të ulta	
24	12	28	10/28/2027	0	0	7	13	VVP	VVL	3	Diell dhe zona me re të ulta	
25	11	28	9/30/2027	0	0	9	9	VVL	VL	8	Pjesërisht me diell	
26	12	27	13-30-27	0	0	6	4	VVL	VL	8	Diell	
27	14	28	16-31-27	0	0	6	6	VVP	V	8	Plot me diell	
28	13	29	12-32-28	0	0	4	6	V	VL	7	Diell në shumicën e kohës	
29	11	28	11-31-27	0	0	4	6	VL	LVL	7	Kohë me re dhe me diell	
30	10	28	9/30/2027	0	0	6	6	VVL	VL	7	Kryesisht me diell	
31	12	27	13-30-26	0	0	4	2	VVL	LVL	7	Plot me diell	

Kalendari, fazat e hënës dhe shënjat astrologjike për muajin gusht 2025

Dt.	Dita	Dita e Vitit	Dielli		Zgjatja e ditës	Hëna		Fazat e Hënës		
-----	------	--------------	--------	--	-----------------	------	--	---------------	--	--

KËNDI I EKSPERTIT

Kalendari bujqësor, muaji gusht 2025

(Vijon nga faqja 13)

Kalendari i punimeve për kulturat bujqësore dhe kujdesit për kafshët sipas fazave të Hënës

Kultura	Punimet që duhet të kryhen	Afatet e kryerjes së punimeve	Koha kur Hëna është e favorshme (Gusht)
Të përgjithëshme	Plugimi i thellë i tokave për mbjelljet e kulturave bujqësore të stinës.	Gjatë muajit	8-9 ;12-14 ;17-18 ;21-25
	Punimet përgatitore para mbjelljes (kultivime, diskime, frezime, lesime etj)	Gjatë muajit	3-5 ;8-9 ;12-14 ;17-18 ;23-25 ; 31
Drithrat	Grumbullimi dhe manipulimi i kashtës së drithrave pas korjes	Gjatë muajit	
	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me misër	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Bishtajoret	Vjelja e prodhimit të Fasules	Gjatë muajit	1-2 ;8-9 ;12-13 ;17-18 ;21-22 ;28-30
	Shërbimet kulturore në parcelat e patates në zonën klimatike paramalore dhe malore të vendit	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Patatja	Luftimi i buburecit të patates dhe vrugut në prcelat e mbjella me patate	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
	Mbjellja e patates verore në zonën klimatike bregdetare dhe kodrinore të vendit	1-10 Gusht	1-2 ;6-7 ;15-16 ;23-25 ;28-30
Luledielli	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me luledielli në zonën klimatike kodrinore të vendit	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me duhan	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Duhani	Luftimi i vrugut dhe hirit në parcelat e mbjella me duhan	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
	Vjelja dhe tharja e gjetheve të duhanit në të gjitha zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	1-2 ;8-9 ;12-13 ;17-18 ;21-22 ;28-30
	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me kultura foragjere	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me panxhar sheqeri dhe panxhar foragjer në të gjithë zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Foragjeret	Mbjellja e lakrës foragjere në zonën e ngrohtë të vendit	Gjatë muajit	1-3 ;10-11 ;15-16 ;19-20 ;28-30
	Mbjellja e hasëlleve pas lirimt të tokave nga të lashtat në të gjitha zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	1-2 ;10-11 ;19-20 ;26-30
	Kosiltja e jonxhës dhe trifilit në zonën klimatike paramalore të vendit	Gjatë muajit	17-18 ;23-25 Gusht
	Mbjellja e duarve të perimeve gjetthore, marule, spinaq, majdanoz, sipas zonave	Gjatë muajit	3-5 ;10-11 ;19-20 ;31
Perimet gjetthore	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me perime gjetthore	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-13 ;17-18 ;23-25 ; 28-31
	Vjelja e prodhimit të perimeve gjetthore sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	1-2 ;8-9 ;12-13 ;17-18 ;21-22 ;28-30
	Mbjellja e perimeve rrënjore, karrotave, repave dhe mlkave sipas duarve.	Gjatë muajit	1-2 ;10-11 ;19-20 ;26-30
Perimet rrënjore	Prashitje, Kultivime, plehri me suplementare dhe ujitja e bimëve	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Vjelja e prodhimit të perimeve rrënjore sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	3-5 ;8-9 ;13-14 ;17-18 ;21-22 ;26-27 ;31
	Shërbimet kulturore në farishtet e perimeve në zonën e ftohtë të vendit	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Perimet frutore	Mbjellja e perimeve frutore në fushë në zonën e ftohtë të vendit	Gjatë muajit	1-3 ;10-11 ;15-16 ;19-20 ;28-30
	Shërbimet kulturore si prashitje, plehri me suplementare dhe ujitja e bimëve në fushë	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Vjelja prodhimit të perimeve frutore të stinës	Gjatë muajit	1-2 ;12-14 ;21-22 ;28-30
Perimet e tjera	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella në të gjitha zonat klimatike	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Vjelja e prodhimit të perimeve të stinës sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	1-2 ;12-14 ;21-22 ;28-30
	Trajtimet fitosanitare të pemëve frutore për luftimin e dëmtuesëve dhe sëmundjeve të tyre	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
Pemët frutore	Vjelja e prodhimit të frutave të stinës në të gjitha zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	8-9 ;17-18 ;26-27
	Ujitja e pemëve frutore në rast thatësie dhe moti të nxehtë	Gjatë muajit	1-2 ;10-11 ;19-20 ;28-30
	Trajtimet fitosanitare për luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesëve të hardhisë në vreshta dhe kopshte	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
Vreshtaria	Vjelja e prodhimit të rrushit të varieteteve me pjekje të hershme.	Gjatë muajit	8-9 ;17-18 ;26-27
	Rrallimi i gjetheve të bimëve për të lehtësuar pjekjen e rrushit sidomos në pjergulla	Gjatë muajit	1-2 ;8-9 ;12-13 ;17-18 ;21-22 ;28-30
Agrumet	Punimet e tokës rreth trun gjeve dhe plehrimi i bimëve	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Trajtime kimike për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve të ndryshme.	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
Ulliri	Trajtime kimike për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve të ndryshme.	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
	Punimet e tokës rreth trun gjeve të pemëve dhe plehrimi i tyre	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
Kopshte	Kujdesi për bimët e mbjella gjatë vegetacionit si punimi i tokës,ujitja dhe plehrimi i tyre	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Luftimi i dëmtuesve dhe sëmundjeve tek bimët e mbjella në kopshte	Gjatë muajit	12-13 ;21-25 Gusht
	Vjelja e prodhimit të bimëve të stinës të mbjella në kopshte	Gjatë muajit	8-9 ;17-18 ;26-27 Gusht
Bimët medicinale	Shërbimet kulturore në parcelat e mbjella me bimë medicinale dhe aromatike	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Mbledhja dhe manipulimi i bimëve medicinale, aromatike dhe eterovajore të stinës	Gjatë muajit	10-18 Gusht
	Kujdesi për ushqimin dhe trajtimin e kafshëve sipas teknologjive të mbarëshëmtit të tyre dhe dhënia rregullisht e kripës.	Gjatë muajit	
	Pastrimi dhe dezinfektimi i stallave dhe koteceve të shpendëve dhe nxjerrja e plehut prej tyre	Gjatë muajit	3-5 ;12-14 ;21-22 Gusht
Blegtori	Skartimi dhe therja e kafshëve të ndryshme sidomos të shpendëve	Gjatë muajit	26-30 Gusht
	Luftimi i sëmundjeve të ndryshme në kafshët shtëpiake	Gjatë muajit	6-9 ;15-18 Gusht
	Kastrimi i kafshëve të ndryshme shtëpiake	Gjatë muajit	8-11 Gusht
	Ndërzimi i kafshëve të ndryshme shtëpiake	Gajtë muajit	26-30 Gusht
	Vendosja e vezëve nën kloçkë ose inkubator për çe lejn e zogjëve në të gjitha zonat klimatike.	Gjatë muajit	7, 8, 16, 17, Gusht
Bletaria	Luftimi i sëmundjeve të ndryshme në zogj itë e bletëve	Gjatë muajit	6-9 ;15-18 Gusht
	Vjelja dhe përpunimi i mjalit në të gjitha zonat klimatike të vendit.	Gjatë muajit	22-31 Gusht
	Prerjet e drurëve në pyjet e lartë për drutë e zjarrit dhe destinacione të tjera	Gjatë muajit	20-22 Gusht
	Transporti i lëndës drusore të prerë në destinacionet përkatëse	Gjatë muajit	
Pylltaria	Pastrimi i pyjeve nga mbeturinat e prerjeve dhe punimet për riparimin e rrugëve	Gjatë muajit	23-25 Gusht
	Shërbimet kulturore ndaj fidanave në fidanishtet pyjore	Gjatë muajit	1-5 ;8-11 ;12-14 ;17-20 ;23-25 ; 28-31
	Nxjerrja e rëshirës së pishës	Gjatë muajit	
	Merren masa parandaluese kundër rënies së zjarreve në pyje.	Gjatë muajit	

drinë ditë, lindja e diellit do të jetë në orën 5:36 të mëngjesit dhe perëndimi i diellit do të jetë në orën 7:59 të mbrëmjes. Për një udhëtar, numri i orëve me diell është shumë i rëndësishëm. Ky muaj ofron mesatarisht 14 orë dite.

Për referencë, më 21 qershor, dita më e gjatë e vitit, Dielli lind në orën 5:07 të mëngjesit dhe perëndon 15 orë dhe 10 minuta më vonë, në orën 20:17, ndërsa më 22 dhjetor, dita më e shkurtër e vitit, dielli lindnë orën 7:03 të mëngjesit dhe perëndon 9 orë e 11 minuta më vonë, në orën 16:14.

Reshjet

Në Tiranë, mundësia për një ditë të lagësht gjatë muajit gusht do të rritet me shpejtësi, duke e nisur muajin me 11%

dhe duke e mbyllur në 18%.

Për referencë, mundësia më e lartë ditore e vitit për një ditë të lagësht është 36 % më 5 dhjetor dhe shansi më i ulët i tij është 10 % më 7 korrik.

Mesatarja e akumulimit të reshjeve 31-ditore gjatë Gushtit në Tiranë do të jetë në rritje, duke filluar muajin me 20 milimetra, kur rrallë i kalon 44 milimetra ose bie nën 3 milimetra dhe duke e përfunduar muajin me 42 milimetra, kur rrallëherë kalon 85 milimetra ose bie nën 6 milimetra.

Gjatë muajit Gusht në Tiranë parashikohen të bien 9.6 mm shi në 3.Sorë, ndërsa në Korçë parashikohen të bien rreth 18.8 mm shi në12orë (Tabelat më sipër).

Lagështia e Ajrit

Lagështia më e përshtat-

shme kur njerëzit ndihen më mirë është në një lagështi relative prej 45 përqind. Në Gusht mund të pritet për një lagështi shumë më të lartë, rreth 67 %. Këto janë kushtet më të mira për një shëtitje.

Niveli i duhur i lagështisë bazohet në pikën e vesës, pasi ajo përcakton nëse djersa do të avullojë nga lëkura, duke ftohur kështu trupin. Pikat e poshtme të vesës ndihen më të thata dhe pikat më të larta të vesës ndihen më të lagësht. Ndryshe nga temperatura, e cila zakonisht ndryshon ndjeshëm midis natës dhe ditës, pika e vesës ka tendencë të ndryshojë më ngadalë, kështu që ndërsa temperatura mund të bjerë natën, një ditë me zagushi zakonisht pasohet nga një natë me zagushi.

Mundësia që një ditë e caktuar të jetë me zagushi në Ti-

Punimet që mund të kryhen në Kopshtari gjatë muajit gusht 2025

Datat e Muajit	Punimet që duhet të kryhen
1	Mbjellja me farë dhe fidana :Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për gjethe, gjithashtu drithëra, bimë aromatike, kungullore. Kosiltja e barit nëlëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
2 - 6	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për fruta, gjithashtu drithëra dhe lulet. Kosiltja e barit në lëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
7 - 8	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për fruta, gjithashtu drithëra dhe lulet. Dita optimale e mbjelljes (2 ditë para Hënës së plotë) Kosiltja e barit në lëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
9	Koha për të pushuar, festuar dhe medituar Mblidhen bimët dhe barëra medicinale
10 - 16	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për rrënjë. Mbillen pemë, shkurre dhe bimë shumëvjeçare. Vjelje e prodhimit tëtë gjitha kulturave të stinës. Kryhen Plehërime dhe Tranpiantime Kosiltja e barit në lëndina (për të frenuar rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të frenuar rritjen e tyre)
17 - 22	Periudhështerpë:Koha për pushim. Shmangni mbjelljen e farave. Vjelja dhe ruajtja e të korrave. Plehërime dhe tranpiantime të bimëve të ndryshme Shkulja dhe luftimi i barërave të këqija Kosiltja e barit nëlëndina dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të frenuar rritjen)
23	Koha për të pushuar, festuar dhe medituar
24	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për gjethe, gjithashtu drithëra, bimë aromatike, kungullore. Kosiltja e barit në lëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
25	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për gjethe, gjithashtu drithëra, bimë aromatike, kungullore. Kosiltja e barit në lëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre) Ditët e spërkatjes: Hëna në opozitë me Saturnin
26 - 31	Mbjellja me farë dhe fidana : Bimë njëvjeçare që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht bimët dhe perimet për gjethe, gjithashtu drithëra, bimë aromatike, kungullore. Kosiltja e barit në lëndina (për të nxitur rritjen e tyre) Shartimi dhe krasitja e bimëve të ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)

ranë do të zvogëlohet me shpejtësi gjatë gushtit, duke rënë nga 35 % në 22 % gjatë muajit. Mundësia më e lartë e një dite me zagushi gjatë gushtit do të jetë 35 % më 7 gusht.

Për referencë, më 7 gusht, dita më me zagushi e vitit, ka kushte zagushie në 35% të rasteve, ndërsa në 17 dhjetor, dita me më pak zagushi e vitit, ka kushte zagushie në 0% të rasteve.

HumIndex është një tregues tjetër i rëndësishëm, i cili tregon shkallën e komoditetit ose shqetësimit të bazuar në kombinimin e temperaturës dhe lagështisë së ajrit.

Humindex relativ zakonisht varion nga 27 (pak ose aspak siklet) në 32 (siklet i dukshëm) gjatë rrjedhës së një gushti tipik. Pika e vesës është shpesh një nga matësit më të mirë se sa të rehatshme janë kushtet e motit për një udhëtar. Kur udhëtoni për në Tiranë mbani në mend se pika e poshtme e vesës ndjehet më e thatë dhe pika më e lartë e vesës ndjehet më e lagësht. Në një gusht tipik pika e vesës ndryshon nga 16 (e rehatshme) në 18 (e mire për shumicën e njerëzve, por të gjithë e perceptojnë lagështinë në skajin e sipërm).

Vlera e HumIndex për Tiranën gjatë muajit Gusht do të jetë 42, që do të thotë se mund të ndjeni shqetësim të dukshëm dhe duhet të shmangni sforcimin.

Era

Gjatë muajit gusht, shpejtësia e erës do të variojë nga

5 km/h në 6 km/h. Kjo do të thotë që mund të pritet një mot krejtësisht pa erë.

Gjatë muajit gusht, shpejtësia e erës do të jetë mesatarisht 5.25 km/h. Shkalla Bofort: 1 - Ajri i lehtë. Era zhvendos drejtimin e tymit. Gjethet e pemëve dhe fletët e flugerit të erës janë të palëvizshme. Shpejtësia mesatare orare e erës në Tiranë do të jetënë thelb konstante gjatë gushtit, duke mbetur rreth 2.6 metra në sekondë gjatë gjithë kohës. Shpejtësia mesatare ditore më e ulët e erës gjatë gushtit do të jetë 2.6 metra në sekondë më 19 gusht.

Për referencë, më 4 shkurt, ditën më me erë të vitit, shpejtësia mesatare orar i erës në Tiranë gjatë muajit gusht do të jetë kryesisht nga perëndimi, nga data 1 deri 22 gusht dhe nga lindja, nga data 22 deri 31 gusht.

Drejtimi mesatar orar i erës në Tiranë gjatë muajit gusht do të jetë kryesisht nga perëndimi, nga data 1 deri 22 gusht dhe nga lindja, nga data 22 deri 31 gusht.

Periudha e vegetacionit

Periudha e vegetacionit shpreh një masë e akumulimit vjetor të nxehtësisë që përdoret për zhvillimin e bimëve dhe kafshëve dhe përcaktohet si integral i ngrohtësisë mbi një temperaturë bazë, e cila shprehet me temperaturat aktive mbi 10° C dhe nën 30° C.

Periudha e vegetacionit në Tiranë zakonisht zgjat 8.1

muaj (249 ditë), nga rreth 16 mars deri më 19 nëntor, rrallë duke filluar para 19 shkurtit ose pas 10 prillit dhe rrallë duke përfunduar para 28 tetorit ose pas 14 dhjetorit. Ndërsa Sezoni i rritjes (Periudha e vegetacionit) në Korçë (që përfaqëson zonën e ftohtë të vendit), zakonisht zgjat 6.7 muaj (206 ditë), nga rreth 7 prilli deri më 30 tetor, rrallë duke filluar para 18 marsit ose pas 27 prillit dhe rrallë duke përfunduar para 10 tetorit ose pas 22 nëntorit.

Muaji Gushtnë Tiranë do të jetëplotësisht brenda sezonit të rritjes. Po kështu dhe në Korçë muaji gusht do të jetë plotësisht brenda sezonit të rritjes.

Akumulimi mesatar i temperaturave ditore të rritjes në Tiranë do të rritet me shpejtësi gjatë muajit gusht duke u rritur me 408°C nga 1259°C në1667° C gjatë gjithë kohës. Po kështu dhe në Korçë mesatarja ditore e akumulimit të temperaturave aktive të rritjes do tërritet me shpejtësi, duke u rritur me 294°C nga 736°C në1029°C gjatë muajit.

Presioni atmosferik

Gjatë muajit gusht presioni atmosferik do të jetë në kufijtë 1012 hPa, ndërkohë që presioni më i përshtatshëm atmosferik për sistemin kardiovaskular të njeriut është 1016 hPa, pra në gusht presioni atmosferik do të jetë në përgjithësi i ulët.

Shikueshmëria

Njerëzit pa dyshim që dëshirojnë të shijojnë pamje dhe peizazhe të mrekulueshme. Në gusht mund të pritet shikueshmëri emirë, rreth 9.25 km largësi.

Energjia diellore

Këtu jepet energjia diellore me rreze të shkurtër që ndodh përditë. Rrezatimi me valë të shkurtra përfshin dritën e dukshme dhe rrezatimin ultravjollcë.

Mesatarja ditore e energjisë diellore me valë të shkurtra në Tiranë do tëulet gjatë muajit gusht, me një ulje prej 1,3 Kwh, nga 7.3 Kwh në6.0 Kwh gjatë gjithë kohës.

Indeksi i rrezatimit Ultraviolet (UV)

Rrezet e diellit janë bu-rimi kryesor i rrezeve UV. Edhe pse rrezet UV përbëjnë vetëm një pjesë shumë të vogël të rrezeve të diellit, ato janë shkaku kryesor i efekteve të dëmshme të diellit në lëkurë. Indeksi i rrezatimit UV përcaktohet në një shkallë prej 1 deri në 11+. Një vlerësim i Indeksit UV prej 3 deri në 5 përfaqëson një rrezik mesatar për shëndetin nga ekspozimi ndaj rrezatimit UV të diellit. Një numër më i madh do të thotë rrezik më i madh i ekspozimit ndaj rrezeve UV dhe një shans më të lartë të djegieve nga dielli dhe dëmtimit të lëkurës.

(Vijon në faqen 13)

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 14)

Kalendari bujqësor, muaji gusht 2025

Kalendari i ditëve më të mira të muajit gusht 2025 për disa aktivitete të përditëshme të fermerit	
Data	Punët dhe aktivitetet që mund të kryhen
1	Përgatiten pije alkoolike dhe cider.Prerja e druve të zjarrit. Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme. Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri. Kryhen punët e shtëpisë. Riparime të shtëpisë. Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Për peshkim.
2	Përgatiten pije alkoolike dhe cider.Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Për peshkim.
3	Fillimi i dietës për të shtuar në peshë. Krehja dhe drejtimi i flokëve.Shkohet për kamping. Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës. Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Organizohen shëtitje për kënaqësi.Kryhen trajnime të shkurtra.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.
4	Krehja dhe drejtimi i flokëve.Shkohet për kamping.Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës.Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Organizohen shëtitje për kënaqësi.Kryhen trajnime të shkurtra.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.
5	Prerja dhe transportim trupash. Hapje themelesh dhe derdhje betoni. Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Kryhen trajnime të shkurtra.Për peshkim.
6	Prerja dhe transportim trupash.Hapje themelesh dhe derdhje betoni.Prerja e druve të zjarrit. Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Kryhen trajnime të shkurtra.Për peshkim.
7	Prerja dhe transportim trupash.Hapje themelesh dhe derdhje betoni. Organizohen shëtitje për kënaqësi. Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Kryhen trajnime të shkurtra.Organizohet një festë ose party. Për peshkim.
8	Organizohen shëtitje për kënaqësi.Prerja e druve të zjarrit.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Shkohet për gjueti.Kryhen trajnime të shkurtra.Organizohet një festë ose party.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.Blihet automobil.
9	Organizohen shëtitje për kënaqësi.Hapje gropa me mjete mekanike për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Shkohet për gjueti.Kryhen trajnime të shkurtra.Organizohet një festë ose party. Larje e dysHEMEVE prej druri. Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.Blihet automobil.
10	Përgatiten reçel dhe brevede. Kryhen punët e shtëpisë.Kryhen trajnime të shkurtra. Shkohet për gjueti.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Njollat problematike lahen shumë më lehtë - mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Rrobat e lara në këto ditë janë shumë më të pastra.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Blihet automobil.
11	Përgatiten reçel dhe brevede.Kryhen punët e shtëpisë.Kryhen trajnime të shkurtra.Shkohet për gjueti. Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Njollat problematike lahen shumë më lehtë - mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Rrobat e lara në këto ditë janë shumë më të pastra.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.
12	Tharja e perimeve, frutave dhe mishit.Fillimi i dietës për të rënë nga pesha.Lihet pirja e duhanit. Zvjerdhja e fëmijëve dhe të të vegjëlve të kafshëve. Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve. Nuk mbeten njolla.
13	Tharja e perimeve, frutave dhe mishit.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve. Nuk mbeten njolla.
14	Priten flokët për të frenuar rritjen e tyre. Ngjyrosja e flokëve. Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës.Kërkohet hua ose kredi. Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.
15	Priten flokët për të frenuar rritjen e tyre. Ngjyrosja e flokëve.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës.Kërkohet hua ose kredi.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.
16	Fillimi i dietës për të rënë nga pesha. Lihet pirja e duhanit. Zvjerdhja e fëmijëve dhe të të vegjëlve të kafshëve.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Organizohet një festë ose party.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve. Nuk mbeten njolla.
17	Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Organizohet një festë ose party.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, llakimin dhe punimet e vogla të riparimit.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve. Nuk mbeten njolla.
18	Kryhen punët e shtëpisë.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Njollat problematike lahen shumë më lehtë - mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Rrobat e lara në këto ditë janë shumë më të pastra.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.
19	Për të gatuar.Përgatite lakër arme.Konservimi në kuti i frutave dhe perimeve.Kryhen punët e shtëpisë.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Njollat problematike lahen shumë më lehtë - mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Rrobat e lara në këto ditë janë shumë më të pastra.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.
20	Për të gatuar. Përgatitet lakër arme. Konservimi në kuti i frutave dhe perimeve. Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa me mjete mekanike për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohet një festë ose party.Kërkohet hua ose kredi.Larje e dysHEMEVE prej druri.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Njollat problematike lahen shumë më lehtë - mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Rrobat e lara në këto ditë janë shumë më të pastra.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.

21	Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa me mjete mekanike për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohet një festë ose party.Kërkohet hua ose kredi.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, ju nevojitet më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve. Nuk mbeten njolla.
22	Përfundimi i projekteve të punës me dorë.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa me mjete mekanike për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohet një festë ose party.Kërkohet hua ose kredi.Larje e dysHEMEVE prej druri.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.
23	Tregohet kujdes për dhëmbët. Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Për peshkim.
24	Tregohet kujdes për dhëmbët. Fillimi i projekteve të punës me dorë.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Për peshkim. Për të shkruar dhe lexuar.Blerje shtëpie. Blerje rrobash.
25	Fillimi i dietës për të shtuar në peshë.Priten flokët për të nxitur rritjen e tyre.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohet një festë ose party.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.Për të shkruar dhe lexuar.Blerje shtëpie.Blerje rrobash.
26	Priten flokët për të nxitur rritjen e tyre.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohet një festë ose party.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.Për të shkruar dhe lexuar.Blerje shtëpie.Blerje rrobash.
27	Priten flokët për të nxitur rritjen e tyre.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.Blerje shtëpie.Blerje rrobash.
28	Përgatiten pije alkoolike dhe cider.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Për peshkim.Blerje shtëpie.Blerje rrobash.
29	Përgatiten pije alkoolike dhe cider.Lyerje me dyllë e parketit dhe dysHEMEVE prej druri.Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lotim dhe ujitje - kjo përfshin në veçanti bimët e shtëpisë.Për peshkim.
30	Krehja dhe drejtimi i flokëve.Shkohet për kamping. Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohen shëtitje për kënaqësi.Kryhen trajnime të shkurtra.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.
31	Krehja dhe drejtimi i flokëve.Shkohet për kamping. Kryhen punët e shtëpisë.Riparime të shtëpisë.Reklama për shitjen e prodhimeve të fermës.Hapje gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Organizohen shëtitje për kënaqësi.Kryhen trajnime të shkurtra.Kohë e përshtatëshme për ajrosje. Gjithashtu është më e lehtë të pastrohet pluhuri pa ujë.Për peshkim.

Indeksi i rrezatimit ultraviolet (UV), gjatë muajit gusht do të jetë i ndryshueshëm sipas gjëndjes së qiellit gjatë ditëve të muajitdhe do të lëvizë në kufijtë 4-9 në Tiranë (me mesatare ditore8.0) dhe në kufijtë 3-10 në Korçë (me mesatare ditore7.70) (Shih pasqyrat më lart).

Punimet që mund të kryhen në kopshtari gjatë muajit gusht 2025

Duke u bazuar në fazat e Hënës, mund të rekomandohen dhe punimet e ndryshme që mund të kryhen në kopshtari sipas muajve gjatë vitit.

Kalendari i ditëve më të mira të muajit gusht 2025 për disa aktivitete të përditshme të fermerit

Jeta dhe veprimtaria e njerëzve duhet të zhvillohet në harmoni të plotë me natyrën dhe ky është çelësi me të cilin mund të zbulohen bukuritë e jetës. Në këtë drejtim është e rëndësishme të kuptojmë parimin e thjeshtë se rendi natyror i gjërave është një grumbull i proceseve ritmike të përsëritura që ndikojnë shëndetin tonë, forcën fizike dhe gjendjen shpirtërore. Mekanizmat që funksionojnë në natyrë ndikojnë në qënien njerëzore, e cila është pjesë përbërëse e botës që na rrethon. Për të kup-

tuar më mirë realitetin rreth nesh dhe për të përshtatur ritmin e punës dhe të jetës sonë, duhet të kemi njohuri të mjaftueshme për këto fenomene, të cilat kanë ndikimin më të madh në këto procese. Hëna ndikon jo vetëm në rritjen dhe zhvillimin e bimëve por dhe në veprimtarinë jetësore dhe të përditëshme të qënjeve të gjalla. Sipas traditës mendohet se kur hëna është në fazën e duhur dhe vendin e duhur në zodiak, besohet gjërësisht se aktivitetet do të jenë më të frytshëme apo të çojnë në rezultate të mira. Periudha në mes të Hënës së re dhe të plotë (çereku i parë dhe i dytë i Hënës), konsiderohet si koha më e mirë për të kryer detyrat që kanë lidhje me forcën, pjellorinë dhe rritjen. Periudha mes Hënës së plotë dhe hënës së re (çereku i tretë dhe i katërt i hënës), është koha më e mira për korjjet, rritjen e ngadalësuar, etj. Merret në konsideratë edhe për marrëdhënien që ka Hëna me 12 shënjat sunduese të zodiakut. Kështu në bazë të kombinimeve dhe marrëdhënieve të Hënës me trupat qiellorë që shprehen në shënjat zodiakale, përcaktohet në një farë mase ndikimi dhe rezultati i këtyre veprimtarive.

Kalendari Hënor i të ushqyerit të njerëzve për muajin gusht 2025

Mendohet se Hëna ka ndikim në të ushqyerit e njeriut.

Dieta bazohet në idenë se Hëna ndikon mbi ujin në trupin tonë, ashtu siç ndikon në baticat në oqean. Pra, kjo fuqi mund të shfrytëzohet për të ndihmuar dikë të humbasë peshë. Duke qënë se tërheqja e hënës është më e madhe gjatë hënës së plotë dhe asaj të re, një dietë e lëngshme gjatë këtyre ditëve do të ndihmojë në humbjen e peshës.

Hëna e plotë gjithashtu mund të na prishë oreksin. Gjatë gjumit të thellë, ne prodhojmë më shumë një hormon të quajtur leptin, i cili na ndihmon të ndihemi të ngopur dhe të kënaqur. Ndërkohë, grelina, e cila ka efekt të kundërt, nxitës të urisë, zbret. Një arsye tjetër pse mund të ndihemi më të uritur është fakti se ne prodhojmë më pak leptinë kur ka një hënë të plotë.

Në Indi besohet se ngrënia gjatë eklipsit hënor është e dëmshme për shëndetin, dhe kjo është thjesht sepse eklipsi çon në emetimin e rezeve të forta ultravjollcë, të cilat ndikojnë në ushqimin e gatuar, i cili përgatitet me ujë, i cili tërheq më tej emetimet, gjë që e kthen ushqimin e gatuar në helm.

Në këtë pjesë jepen rekomandime për ushqimin e përditshëm të njerëzve, duke patur parasysh drejtimet kryesore të ushqimit ditor të njeriut. Kjo bëhet duke u bazuar dhe në fazat e Hënës dhe marrëdhënieve të tyre me shënjat e Zodiakut.

Agro Invest

Agrokredia

Norme efektive deri në: **3.5%**

Financimi: Deri në **25.000.000 LEKË**

Afati: Deri në 5 vite

Skano për
më shumë

